

WEWNĄTRZSZKOLNE
ZASADY OCENIANIA

W BLOKU
PRZEDMIOTÓW HUMANISTYCZNYCH
W SZKOLE PODSTAWOWEJ
IM. S. KRASIŃSKIEGO
W CHOTOMOWIE

ELEMENTY WEWNĄTRZSZKOLNYCH ZASAD OCENIANIA

I. Sformułowanie wymagań edukacyjnych i programowych

1. Wykaz wymagań programowych i edukacyjnych dla klas 4–8

- z języka polskiego
- z historii
- z biblioteki

2. Na początku roku szkolnego uczniowie są informowani w sposób ogólny o wymaganiach programowych, zaś w sposób szczegółowy o wymaganiach edukacyjnych.

Rodzice mają wgląd do WZO w bloku przedmiotów humanistycznych, które znajdują się u nauczyciela przedmiotu, dyrektora szkoły oraz na stronie internetowej szkoły.

II. Określenie zasady zgłaszania przez ucznia nieprzygotowania do zajęć

1. Uczeń ma prawo zgłosić nieprzygotowanie do zajęć (nieprzygotowanie do wypowiedzi ustnej lub pisemnej – kartkówka, brak w zeszycie przedmiotowym lub w zeszycie ćwiczeń pracy domowej):

- 3 razy w semestrze z zajęć edukacyjnych, których liczba godzin w tygodniu wynosi minimum 3 godziny,
- 2 razy w semestrze z zajęć edukacyjnych, których liczba godzin w tygodniu wynosi 2 godziny,
- raz w semestrze z zajęć edukacyjnych, których liczba godzin w tygodniu wynosi 1 godzinę.

Uczeń otrzymuje w dzienniku adnotację (N). Moment dokonywania zgłoszeń przedstawia nauczyciel danego przedmiotu na początku roku szkolnego. Przy każdym kolejnym zgłoszeniu nieprzygotowania do zajęć uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną.

Przedstawiona powyżej zasada nie dotyczy:

- prac, na wykonanie których uczeń ma minimum jeden tydzień,
- zaplanowanej lekcji powtórzeniowej (uczeń musi być przygotowany),
- zapowiedzianego testu, sprawdzianu, dyktanda, pracy kontrolnej lub wypracowania klasowego.

2. Szczególnymi okolicznościami usprawiedliwiającymi ucznia mogą być: długotrwała absencja, zdarzenia losowe, itp.

III. Określenie formy i kryteriów oceniania

1. Formy oceniania:

- kryterialne (według skali ocen: celujący, bardzo dobry, dobry, dostateczny, dopuszczający, niedostateczny; przy ocenach cząstkowych dopuszcza się stawianie plusów i minusów),
- werbalne (pochwała nauczyciela).

2. Normy wykonania zadań w nauczycielskim sprawdzianie osiągnięć szkolnych ucznia:

Ocena semestralna (roczna)	Zakres opanowanych umiejętności i wiadomości	Ocena cząstkowa	Zakres opanowanych umiejętności i wiadomości
niedostateczna ndst.	0 – 30%	niedostateczna	0 – 30%
dopuszczająca dop.	31% - 55%	dopuszczająca - dopuszczająca dopuszczająca +	31% - 38% 39% – 47% 48% - 55%
dostateczna dst.	56% - 74%	dostateczna - dostateczna dostateczna +	56% - 61% 62% - 67% 68% - 74%
dobra db.	75% - 89%	dobra - dobra dobra +	75% - 79% 80% - 84% 85% - 89%
bardzo dobra bdb.	90% - 100%	bardzo dobra - bardzo dobra	90% - 95% 96% - 100%
celująca cel.	powyżej 100%	celująca	powyżej 100%

IV. Określenie sposobu poprawiania wyników z prac kontrolnych

1. Uczeń ma obowiązek poprawienia oceny niedostatecznej z pracy kontrolnej w terminie ustalonym przez nauczyciela.
2. Uczeń może poprawić ten wynik jeden raz.
3. Przy wystawianiu oceny śródrocznej lub rocznej brana jest pod uwagę ocena wyższa.
4. Jeżeli ocena nie zostanie poprawiona, próba poprawy jest zaznaczona w dzienniku. Jeśli uczeń nie podjął próby poprawy oceny niedostatecznej, ten fakt wpływa ujemnie na sytuację ucznia przy wystawianiu oceny śródrocznej lub rocznej.

V. Sposób przeliczania ocen cząstkowych na ocenę semestralną

Oceny śródroczne i roczne nie są średnią arytmetyczną ocen cząstkowych. W sytuacjach wątpliwych czy w przypadku dużej rozpiętości między ocenami cząstkowymi najbardziej decydujące są oceny z samodzielnych, pisemnych prac kontrolnych.

VI. Zasada ustalania oceny rocznej

Ocena roczna jest wystawiona na podstawie pracy ucznia przez obydwa semestry. Może być więc zarówno wyższa, jak i niższa od oceny śródrocznej (o jedną) w zależności od wkładu pracy, opanowania umiejętności i postępów ucznia w drugim semestrze.

VII. Zasady informowania uczniów i ich rodziców o postępach i osiągnięciach ucznia

1. Oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i rodziców (prawnych opiekunów).
2. Uczeń jest informowany o ocenie w momencie jej wystawienia.
3. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne są przechowywane przez nauczyciela do końca roku szkolnego; uczeń i jego rodzice otrzymują je do wglądu na zasadach określonych w Statucie Szkoły.
4. Rodzice informowani są o postępach i osiągnięciach uczniów za pośrednictwem dziennika elektronicznego Librus, na spotkaniach z wychowawcami oraz w „dni otwarte”.
5. Zasady informowania uczniów i rodziców o grożących ocenach niedostatecznych określają WZO.
6. Po zakończeniu I semestru wyniki klasyfikacji śródrocznej są podawane do wiadomości rodzicom na zebraniu.

VIII. Klasyfikowanie

1. W ciągu roku szkolnego przeprowadza się klasyfikowanie uczniów w dwóch terminach:
 - a/ śródroczne
 - b/ roczne.
2. Ocena klasyfikacyjna może być zmieniona zgodnie z WZO.

WYMAGANIA PROGRAMOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY IV

OCENA CELUJĄCA

Wiedza ucznia znacznie wykraczająca poza obowiązujący program nauczania:

Twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.

Proponuje rozwiązania wykraczające poza materiał programowy.

Wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne.

Nie powiela cudzych pomysłów i poglądów.

Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach literackich i prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny (np. udział w akademiach, współpraca z gazetką szkolną, udział w imprezach artystycznych itp.).

Posiada rozszerzone umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki o języku, przewidywane w programie nauczania w klasie IV.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla klasy IV.

Kształcenie literackie i językowe:

Wypowiedzi ustne i pisemne są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.

Doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie czwartej formami wypowiedzi (opowiadanie, opis wyglądu przedmiotu i postaci, sprawozdanie z wycieczki, dialog, list do najbliższych).

Samodzielnie sporządza plan odtwórczy lektury i kompozycyjny własnej wypowiedzi.
Radzi sobie z układem graficznym wypowiedzi pisemnej – akapity.
Wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu.
Potrafi nazywać niektóre stany psychiczne i ich przejawy.
Ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie posługuje się nim.
Samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym.
Analizuje utwór literacki, wskazuje na epitety, porównania, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu.
Bierze czynny udział w lekcji.
Płynnie czyta tekst.

Rozróżnia biegle poznane w klasie IV części mowy.
Wskazuje różnicę między osobową a nieosobową (bezokoliczniki) formą czasownika.
Poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu.
Rozróżnia czas przyszły złożony od czasu przyszłego prostego.
Biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje w zdaniach, oddziela temat od końcówki.
Odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika.
Wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie.
Rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone.
Potrafi zbudować zdanie z podanych związków wyrazowych.
Odróżnia głoskę od litery, spółgłoskę od samogłoski.
Określa spółgłoski.
Zna zasady akcentowania w języku polskim i poprawnie akcentuje.

OCENA DOBRA

Uczeń opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie czwartej.

Kształcenie literackie i językowe:

Czyta poprawnie, stosuje zasady prawidłowego przestankowania.
Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo – stylistyczne, logiczne i ortograficzne.
W wypowiedziach próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach.
Poprawnie sporządza plan ramowy.
Potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym.
Potrafi wskazać w wierszu epitet, porównanie, rymy, wersy, strofy.
Rozróżnia części mowy poznane w klasie IV.
Poprawnie odmienia (stosuje w zadaniach) czasowniki i rzeczowniki.
Poprawnie odmienia i stosuje przymiotniki.

Umie wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie.
Układa zdania pojedyncze i złożone.
Rozróżnia głoskę, literę, samogłoskę, spółgłoskę.
Określa samogłoski.
Poprawnie dzieli wyrazy na sylaby.

OCENA DOSTATECZNA

Kształcenie literackie i językowe:

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega norm poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii. Przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w szkolnych formach pisemnych. Umie wymienić elementy świata przedstawionego. Wskazuje epitety, porównania, wersy, strofy, rymy. Odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych. tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie. Odróżnia przyimek od innych części mowy. Rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia. Odmienia rzeczowniki przez przypadki. Odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje. Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone. Rozróżnia głoski, litery. Przy małej pomocy nauczyciela określa spółgłoski. Dzieli wyrazy na sylaby.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela wykonuje zadania o niewielkim stopniu trudności.

Technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu. Błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki uczeń włożył w ich napisanie. Przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy i wskazuje w tekście przyimek. Odmienia rzeczowniki przez przypadki. Wskazuje podmiot i orzeczenie. Odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje. Wyróżnia głoski, litery i sylaby. Zna podstawowe zasady ortograficzne.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania. Wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczonym. W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych. Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

WYMAGANIA PROGRAMOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY V

OCENĘ CELUJĄCĄ

otrzymuje uczeń, którego wiedza znacznie wykracza poza obowiązujący program nauczania.
Twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.
Proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy.
Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia.
Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.
Bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych.
Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (np. udział w akademiach, inscenizacje teatralne, współpraca ze szkolną gazetką itp.), prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.
Wykazuje ponadprogramowe umiejętności w zakresie kształcenia literackiego i kulturalnego oraz nauki o języku.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla klasy V.

Kształcenie literackie i językowe:

Wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
Doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie piątej formami wypowiedzi (sprawozdanie z wycieczki, spaceru, opisu przedmiotu, wyglądu człowieka z elementami charakterystyki, list prywatny, zaproszenie).
Podejmuje próby charakterystyki postaci (na wyrazistych postaciach).
Samodzielnie sporządza notatki z czytanych lektur.
Bezbłędnie układa plan odtwórczy lektury, plan kompozycyjny własnej wypowiedzi.

Bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohaterów; pisanie opowiadania twórczego z elementami opisu, z dialogiem.

Zawraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach.

Biegłe posługuje się „słownikiem ortograficznym”, „słownikiem wyrazów obcych”, „słownikiem wyrazów bliskoznacznych”.

Potrafi porównać cechy gatunkowe bajki i baśni.

Analizuje utwór liryczny.

Wskazuje różnicę między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany i niedokonany.

Określa znaczenie trybów czasowników, biegle odmienia czasownik w trybie rozkazującym i przypuszczającym.

Zna zasady pisowni cząstki „by” z czasownikami.

Określa rolę przyimków w zdaniu.

Wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem.

Podaje poprawnie formy liczebników.

Klasyfikuje rodzaje wypowiedzi, podaje ich przykłady.

Wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe i nazywa je.

Nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania.

Układa zdanie pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu.

Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych.

Wskazuje różnicę między samogłoską i spółgłoską.

Omawia zależność brzmienia głoski od ruchów i pozycji narządów mowy.

Podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim oraz zasady wymawiania wyrazów bezakcentowych.

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie piątej.

Kształcenie literackie i językowe:

Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.

Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo – stylistyczne, logiczne i ortograficzne.

Potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów.

Podejmuje próby wypowiadania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową (opowiadania twórcze, opis postaci z elementami charakterystyki).

W wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury.

Nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, noweli.

Poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury.

Określa formę gramatyczną czasowników.

Stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej.

Tworzy czasownik dokonany od niedokonanego, wyróżnia cząstkę, za pomocą której tworzy ten czasownik.

Poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę.
Omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego.
Wyjaśnia różnice w odmianie podanych rzeczowników.
Uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany.
W zdaniu wskazuje przyimki i wyrażenia przyimkowe, nazywa ich rolę.
Tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę.
Określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem.
Zastępuje słownie liczebniki podane cyfrą i odwrotnie.
Stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku.
Przekształca zdanie na równoważnik zdania i odwrotnie.
Podaje przykład współrzędnego i podrzędnego zespołu składnikowego.
Przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego (na łatwych przykładach).
Przekształca zdanie pojedyncze na złożone i odwrotnie.
Układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie.
Określa cechy głoski.
Rozpoznaje wyrazy bezakcentowe.
Poprawnie akcentuje wyrazy na 3 i 4 sylabie od końca.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej klasy piątej.

Kształcenie literackie i językowe:

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
W miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze, z dialogiem, opis przedmiotu i postaci, sprawozdanie, list, zaproszenie).
Opanował technikę poprawnego czytania i doskonali je pod względem dykcji, intonacji, akcentowania.
Ma świadomość mechanizmów popełnianych błędów i potrafi je poprawić przy pomocy nauczyciela.
Umie wymienić elementy świata przedstawionego (miejsce i czas akcji, bohaterów, wydarzenia).
Odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych.
W utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, przenośnie.
Tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie.
Rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane.
Odmienia czasownik we wszystkich trybach (prostsze przykłady).
Nazywa przypadki i pytania na które odpowiadają.
Odmienia przez przypadki rzeczownik o prostej odmianie.
Rozpoznaje rzeczownik w roli podmiotu i określenia rzeczownika.
Odróżnia przyimek od innych części mowy.
Rozpoznaje czasowniki w roli orzeczenia.
Odmienia przymiotnik przez przypadki.

Łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je, określa przypadek, liczbę i rodzaj.
Rozpoznaje w zdaniu liczebnik, określa przypadek liczebnika i rzeczownika.
Rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań.
Łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie.
Wpisuje zdanie w podany wykres.
Podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone.
Z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone.
Dzieli wyrazy na głoski.
Odróżnia samogłoski od spółgłosek.
Rozróżnia rodzaje głosek.
Dzieli wyraz na sylaby.
Poprawnie akcentuje wyrazy na 2 sylabie od końca.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.

Błędy językowo – stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.

Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Rozróżnia części mowy.

Wskazuje podmiot, orzeczenia i określenia.

Odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki.

Odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby.

Odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego.

Wyróżnia głoski, litery i sylaby w podanym wyrazie.

Poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii oraz zna podstawowe zasady ortograficzne.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który:

Nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianego podstawą programową w klasie piątej.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym.

Jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.

Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

WYMAGANIA PROGRAMOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VI

OCENA CELUJĄCA

Twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania.
Proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy.
Jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia.
Nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości.
Bierze udział w konkursach literackich, ortograficznych, osiąga w nich sukcesy.
Podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach, prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości określony programem nauczania dla klasy szóstej.

Kształcenie literackie i językowe:

Wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym.
Potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie.
Biegłe posługuje się słownikami i encyklopedią.
Samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy.
Bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, podejmuje próbę redagowania charakterystyki porównawczej i autocharakterystyki; określa motywację czynów bohaterów, ocenia ich postępowanie.
Opowiadania twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki.
Ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania.
W sposób świadczący o gruntowej znajomości utworu redaguje list do postaci literackiej.
Bezbłędnie pisze sprawozdanie ze spaceru, wycieczki, a w pracy poświęconej oglądanemu filmowi lub spektaklowi teatralnemu podejmuje próby recenzji.
Rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, wierszu, nowych gatunkach literackich (ballada, odmiany powieści, dramat).
Dokonyuje samodzielnie analizy i interpretacji wiersza, wyodrębnia tropy stylistyczne, odróżnia obrazowanie realistyczne od fantastycznego.
Pisze prace bezbłędnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym.
Potrafi wyjaśnić od czego zależą formy odmiany rzeczownika.
Wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczowych.

Biegłe stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie „nie” z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym.

Rozpoznaje różne typy liczebników, określa jego formy gramatyczne i funkcję w zdaniu, potrafi uzasadnić użycie danego typu liczebnika; odmienia trudniejsze liczebniki złożone.

Stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, dopełnienia, przydawki).

Rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę.

Omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki, dopełnienia.

Przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy.

Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazów pochodzących od wyrażen przyimkowych i od czasowników.

Wskazuje przyrostek lub przedrostek jako formant w jednym wyrazie i jako składnik podstawy słowotwórczej w innym.

Podaje przykłady wyrażen z obocznymi tematami słowotwórczymi.

Daje przykłady wyrażen utworzonych za pomocą różnych formantów.

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie szóstej.

Kształcenie literackie i językowe:

Czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania.

Jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowe.

Podje muje próby wypowiadania się w formach trudniejszych niż określone podstawą programową; opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu; list literacki, charakterystyka z pogłębioną oceną postaci, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu.

Dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego.

Poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy.

Wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu.

Potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów.

Wymienia rodzaje zaimków.

Wyróżnia przysłowki wśród innych części mowy, wskazuje sposób ich utworzenia.

Poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie.

Podaje przykłady różnych typów liczebników, odmienia liczebniki złożone i nieokreślone.

Na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia podmiotu.

Wyróżnia w zdaniu związki wyrazów i nazywa je.

Tworzy poprawny związki składniowe.

Układa przykłady czterech rodzajów zdań złożonych współrzędnie.

Od podanego wyrazu podstawowego tworzy kilka wyrazów pochodnych będących różnymi częściami mowy.

Rozpoznaje wyraz pochodny, który może być podstawowym dla innego wyrazu.
Tworzy wyrazy pochodne od wyrażenia przyimkowego i od czasownika.
Wyjaśnia pisownię podanego wyrazu, odwołując się do wiadomości ze słowotwórstwa

OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej.

Kształcenie literackie i językowe:

W wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii.
W miarę samodzielnie posługuje się formami wypowiedzi: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, streszczenie, opis, sprawozdanie, charakterystyka postaci, list, zaproszenie, telegram.

Jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Zna przewidziane programem gatunki literackie.

Umie wyróżnić podstawowe elementy świata przedstawionego.

Odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu.

Poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela, gromadzi słownictwo na zadany temat.

Wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej; określa formę fleksyjną czasowników.

Określa formę czasowników w zdaniu.

Odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki, wskazuje tematy oboczne; nazywa funkcje rzeczowników w zdaniu.

Rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki; potrafi rozpoznać ich związek z wyrazem określonym.

Stopniuje przymiotniki.

Rozróżnia przyimki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe.

Na łatwiejszych przykładach omawia sposób wyrażenia podmiotów.

Rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe.

Nazywa w zdaniu części zdania (na prostych przykładach).

Układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych.

Wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędne i współrzędne.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Jego technika czytania pozwala na zrozumienie tekstu.

Względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia.

W wypowiedziach pisemnych popełniane błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie.

Stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych, o niewielkim zakresie trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela.

Przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcję w zdaniu (na prostych przykładach).

Odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określić ich rodzaj.

Łączy wyrazy w zespoły składniowe.

Zestawia pary wyrazów podstawowych i pochodnych.

Przeprowadza analizę słowotwórczą wyrazu o przejrzystej budowie – wskazuje podstawę słowotwórczą i formant.

Nazywa typy formantów.

Tworzy wyrazy pochodne za pomocą podanych formantów.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który:

Nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji i składni, słownictwa, frazeologii i redagowania wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową.

Nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu zadowalającym.

Jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym.

W wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, językowych, stylistycznych, logicznych.

Nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

WYMAGANIA PROGRAMOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VII

OCENĘ CELUJĄCĄ

otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające. Jego praca cechuje się samodzielnością i kreatywnością. Prezentuje wysoki poziom wiedzy i erudycji interdyscyplinarnej. Świadomie i funkcjonalnie posługuje się bogatym słownictwem terminologicznym. Samodzielnie analizuje i interpretuje teksty literatury pięknej, literatury faktu. Czyta, rozumie i wykorzystuje w swojej pracy teksty popularnonaukowe i naukowe. Potrafi analizować i interpretować dzieła malarskie z uwzględnieniem specyfiki środków języka malarskiego. Formułuje problemy, proponuje sposoby ich rozwiązania. Z zaangażowaniem podejmuje się realizacji projektów edukacyjnych, występuje w roli lidera grupy. Tworzy bezbłędne wypowiedzi ustne i pisemne. Odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych, publikuje swoje teksty.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania dla klasy VII.

Kształcenie literackie i językowe:

wyjaśnia różnice między poszczególnymi rodzajami, omawia cechy utworów synkretycznych,
poprawnie posługuje się terminologią związaną z analizą i interpretacją utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
poprawnie posługuje się nazwami gatunków, omawia cechy gatunkowe czytanych utworów,
wskazuje funkcję użytych w tekście literackim środków językowych oraz określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich,
poddaje refleksji problematykę egzystencjalną w poznawanych tekstach, hierarchizuje wartości, do których odwołuje się utwór,
interpretuje utwór, wykorzystując potrzebne konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
wyjaśnia rolę środków języka malarskiego w tworzeniu znaczeń obrazu, interpretuje dzieło sztuki, określa wartości estetyczne tekstów kultury,
twórczo wykorzystuje informacje z tekstu we własnej pracy,
funkcjonalnie włącza cytaty do wypowiedzi,
określa funkcje literatury pięknej, literatury popularnonaukowej i publicystyki,
samodzielnie określa cechy gatunków dziennikarskich (wywiad, artykuł), analizuje zauważone w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych, opisuje sposób nawiązania do nich.
rozumie, na czym polega twórczy i sprawczy charakter działań językowych,

rozumie zjawiska fonetyczne związane z różnicami między wymową a pisownią wyrazów,
poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy, stosuje w wypowiedzi odpowiednią intonację zdaniową,
odróżnia rdzeń od podstawy słowotwórczej, tworzy rozbudowane rodziny wyrazów i analizuje strukturę wyrazów pochodnych,
wyjaśnia zasady tworzenia i odmiany imiesłówów,
poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje,
określa funkcję skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa, poprawnie używa różne style wypowiedzi i je rozpoznaje,
wyjaśnia zasady etykiety językowej,
pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty.

Tworzenie wypowiedzi:

tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat, zachowuje logikę, spójność i kompozycję wypowiedzi,
funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne w celu oddziaływania na odbiorcę,
samodzielnie selekcjonuje i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy szczegółowy plan wypowiedzi,
samodzielnie pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednie zasady kompozycji i zachowując zasady spójności językowej,
stosuje rytm akapitowy,
samodzielnie formułuje tezę i hipotezę,
swobodnie wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając różnorodnych argumentów,
podaje celne i różnorodne przykłady ilustrujące argumenty,
podsumowuje rozważania, samodzielnie formułuje wnioski,
rozpoznaje w tekstach reklamowych środki perswazji i manipulacji, wskazuje ich funkcję,
zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
samodzielnie dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
formułuje pytania problemowe dotyczące wszystkich składników utworu, interpretuje głosowo utwór.

Samokształcenie:

pogłębia swoją wiedzę przedmiotową, korzystając rzetelnie, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
rozwija nawyk krytycznego myślenia i formułowania opinii,
bierze udział w konkursach, wykładach, pracach kół przedmiotowych itp.
aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową oraz wybrane elementy przewidziane programem nauczania w klasie VII.

Kształcenie literackie i językowe:

określa cechy charakterystyczne rodzajów literackich, wskazuje je w czytanych utworach,
posługuje się terminologią związaną z analizą utworów epickich, lirycznych i dramatycznych,
wymienia cechy gatunkowe omawianych utworów, nazywa gatunki,
rozpoznaje w tekście literackim użyte środki językowe (w tym: eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię), próbuje określić ich funkcję, zauważa wartości estetyczne poznawanych utworów,
określa problematykę egzystencjalną tekstów, nazywa wartości uniwersalne, do których odwołuje się utwór,
odczytuje utwór, wykorzystując wybrane konteksty oraz elementy wiedzy o historii i kulturze,
rozpoznaje znaczenia naddane dzieła sztuki, wskazuje elementy symboliczne, rozpoznaje wartość estetyczną tekstów kultury,
wydobywa i porządkuje istotne informacje w zależności od ich funkcji w przekazie, wyszukuje i porządkuje cytaty,
wskazuje różnice między literaturą piękną a innymi rodzajami piśmiennictwa, zna podstawowe cechy gatunków dziennikarskich (wywiad, artykuł), znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.
rozumie znaczenie języka w procesie komunikacji,
poprawnie stosuje różne sposoby zapisywania głosek,
rozpoznaje podstawowe rodzaje zjawisk fonetycznych,
poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy,
rozpoznaje i używa różne rodzaje formantów, poprawnie analizuje budowę słowotwórczą wyrazu,
rozumie zasady tworzenia imiesłowów,
przekształca imiesłowowy równoważnik zdania na zdanie złożone i odwrotnie,
używa poprawnych form skrótów i skrótowców,
rozpoznaje różne style, różnicuje stylistycznie swoje wypowiedzi,
świadomie stosuje w wypowiedziach zasady etykiety językowej,
pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy.

Tworzenie wypowiedzi:

wypowiada się ustnie, porządkując treść swojej wypowiedzi, wykorzystuje środki retoryczne,
gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do stworzenia pracy, tworzy poprawnie plan wypowiedzi,

pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, stosując odpowiednią dla danej formy kompozycję, stosuje akapity jako spójne całości myślowe, formułuje tezę i hipotezę, wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając właściwych argumentów, przedstawia argumenty w dyskusji dotyczącej tekstu literackiego, podaje odpowiednie przykłady ilustrujące argumenty, formułuje wnioski wynikające z argumentacji, rozpoznaje w tekstach reklamowych użyte środki perswazji i manipulacji, zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi, dokonuje przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje), formułuje pytania związane z przenośnymi znaczeniami utworu, głośno czyta i recytuje teksty, dobierając odpowiednie tempo i intonację.

Samokształcenie:

korzysta z samodzielnie wybranych źródeł informacji, szanując cudzą własność intelektualną, rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania, stara się myśleć krytycznie, wyraża opinie, aktywnie realizuje projekty, prezentuje efekty pracy indywidualnej lub grupowej, uczestniczy w życiu kulturalnym swojego regionu.

OCENĘ DOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, który w zakresie umożliwiającym postępy w dalszym uczeniu się opanował wiedzę i umiejętności zawarte w podstawie programowej dla klasy VII.

Kształcenie literackie i językowe:

wskazuje podstawowe cechy tekstów epickich, lirycznych i dramatycznych, odnajduje je w czytanych utworach, stara się posługiwać terminologią związaną z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi, stara się posługiwać nazwami gatunków literackich, wskazuje utwory należące do tych gatunków, wyszukuje w tekście literackim użytych środków językowych, stara się je nazwać, wskazuje związek problematyki utworów literackich z życiem, opisuje wartości, do których odwołuje się utwór, zapoznaje się ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem utworu, stara się powiązać utwór ze swoją wiedzą na temat historii i kultury, komentuje warstwę przedstawieniową dzieła sztuki, zwraca uwagę na wartość estetyczną tekstów kultury, wyszukuje w tekście informacje różnego typu, cytuje fragmenty tekstu, klasyfikuje poznawany tekst jako literacki, publicystyczny lub popularnonaukowy, rozpoznaje gatunki dziennikarskie (w tym: wywiad i artykuł),

znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych,
świadomie używa języka jako narzędzia komunikowania się,
poprawnie zapisuje wyrazy, w których występują różnice między wymową a pisownią,
poprawnie akcentuje większość wyrazów,
dzieli proste wyrazy na podstawę słowotwórczą i formant, rozpoznaje wyrazy pokrewne,
rozpoznaje rodzaje imiesłówów,
tworzy imiesłowowy równoważnik zdania,
podaje znaczenie powszechnie używanych skrótów i skrótowców, poprawnie ich używa,
zauważa zróżnicowanie stylistyczne wypowiedzi, dostosowuje styl do formy wypowiedzi,
stosuje zasady etykiety językowej,
pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

Tworzenie wypowiedzi:

wypowiada się ustnie, zachowuje wewnętrzną logikę wypowiedzi, używa środków retorycznych,
gromadzi materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi, pisze plan wypowiedzi,
pisze poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad, starając się zachować wyznaczniki gatunku,
stosuje akapity zaznaczające trójdzielną budowę pracy,
formułuje tezę, wie, czym jest hipoteza,
wyraża i uzasadnia własne zdanie, używając prostej argumentacji,
przedstawia rzeczowe i emocjonalne argumenty w dyskusji na temat znanych mu z doświadczenia problemów,
podaje przykłady ilustrujące argumenty,
formułuje proste wnioski,
rozpoznaje w tekstach reklamowych podstawowe środki perswazji i manipulacji,
zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
podejmuje samodzielne próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza, rozbudowuje),
formułuje pytania związane z dosłownymi znaczeniami utworu, głośno, płynnie czyta i recytuje teksty, przestrzega zasad intonacji zdaniowej.

Samokształcenie:

korzysta, z poszanowaniem własności intelektualnej, z różnych źródeł informacji,
uczy się systematycznie,
uczestniczy w projektach edukacyjnych,
podejmuje próby prezentowania przygotowanego materiału,
rozwija umiejętność krytycznego myślenia, wyraża swoje zdanie,
uczestniczy w wybranych wydarzeniach kulturalnych w swoim regionie.

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ

otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności.

Kształcenie literackie i językowe:

klasyfikuje czytany utwór jako należący do epiki, liryki lub dramatu,
zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi,
wie, że istnieją gatunki literackie (w tym: pamiętnik, komedia, fraszka, tren, ballada, epepeja), odróżnia je od rodzajów literackich,
wie, że język utworu literackiego cechuje się obecnością różnych środków stylistycznych,
zauważa związek problematyki utworów literackich z życiem i uniwersalnymi wartościami,
wiąże czytany utwór ze wskazanym przez nauczyciela kontekstem,
wymienia elementy warstwy przedstawieniowej dzieła sztuki,
wyszukuje w tekście wskazane informacje, stara się porządkować zgromadzony materiał,
czyta fragmenty tekstów publicystycznych i popularnonaukowych,
rozpoznaje wskazany przez nauczyciela tekst jako artykuł prasowy,
zauważa we wskazanych przez nauczyciela tekstach współczesnej kultury popularnej nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych.
komunikuje się z innymi w sposób werbalny i niewerbalny,
zauważa różnice między wymową a pisownią wyrazów,
poprawnie akcentuje wyrazy ze stałym akcentem,
rozpoznaje wyrazy podstawowe i pochodne, rodzinę wyrazów, tworzy wyrazy pochodne według wzoru,
rozdziela odmienne i nieodmienne części mowy, w tym imiesłowu,
tworzy według wzoru imiesłowowy równoważnik zdania,
zna podstawowe skróty i skrótowce, używa ich w wypowiedzi,
stara się dostosować styl do tworzonej wypowiedzi,
stosuje podstawowe zasady etykiety językowej,
nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym.

Tworzenie wypowiedzi:

krótko wypowiada się ustnie na podany temat,
stara się używać prostych środków retorycznych,
z pomocą nauczyciela redaguje plan wypowiedzi,
pisze według podanego wzoru, z pomocą nauczyciela, poznane formy wypowiedzi, w tym: recenzję, rozprawkę, przemówienie, wywiad
stosuje akapity,
formułuje prostą tezę,
wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić,

przedstawia rzeczowe argumenty w dyskusji na temat problemów znanych z codziennego życia,
stara się podać przykłady ilustrujące argumenty,
z pomocą nauczyciela podejmuje próby wnioskowania,
rozpoznaje w tekstach reklamowych niektóre środki perswazji i manipulacji,
zna i stosuje podstawowe zasady etyki wypowiedzi,
podejmuje próby przekształceń tekstu cudzego (skraca, streszcza),
formułuje pytania dotyczące warstwy przedstawieniowej utworu,
głośno czyta i recytuje teksty, zachowując podstawowe zasady wymowy.

Samokształcenie:

korzysta, z poszanowaniem praw autorskich, z różnych źródeł informacji wskazanych przez nauczyciela,
rozwija nawyk systematycznego uczenia się,
uczestniczy w pracy grupowej, współpracuje z innymi w realizacji projektów edukacyjnych, uczestniczy w programowych wyjściach o charakterze kulturalnym.

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

WYMAGANIA PROGRAMOWE Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY VIII

OCENĘ CELUJĄCĄ

otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą, a ponadto przejawia wiele umiejętności w zakresie przykładowo podanych zagadnień:

Kształcenie literackie i językowe:

ocenia wysłuchany tekst pod względem merytorycznym oraz poprawnościowym, stosuje kryteria oceny odpowiednio dobrane do celu wypowiedzi i intencji nadawcy; samodzielnie odczytuje i interpretuje zabiegi związane z prezentacją walorów artystycznych nagrania wzorcowej recytacji; analizuje i wykorzystuje w nowych sytuacjach dydaktycznych informacje wybrane z wysłuchanego tekstu;

czyta różne teksty (zarówno współczesne, jak i dawne, przewidziane w programie nauczania oraz spoza niego) na poziomie dosłownym, przenośnym i symbolicznym samodzielnie i z pasją interpretuje teksty pisane i inne teksty kultury, uwzględniając intencję nadawcy oraz konteksty niezbędne do interpretacji, proponuje własną interpretację głosową tekstu

praktycznie wykorzystuje informacje wybrane z tekstu literackiego, popularnonaukowego, naukowego; systematycznie i skutecznie szuka nowych informacji w celu realizacji zainteresowań humanistycznych

krytycznie, wielostronnie i z zaangażowaniem poznawczym ocenia i wartościuje treści, zachowania i postawy przedstawione w utworach w odniesieniu do systemu moralnego i etycznego

analizuje niejednorodność dzieł literackich

wykorzystując wiedzę o języku, odczytuje sensory symboliczne i przenośne w tekstach kultury jako efekt świadomego kształtowania warstwy stylistycznej wypowiedzi;

samodzielnie poszerza wiedzę językową i wykorzystuje ją we własnych wypowiedziach

Tworzenie wypowiedzi:

samodzielnie buduje spójne, logiczne, rzeczowe wypowiedzi na podany temat, w których przedstawia własne, ciekawe stanowisko lub płynnie dowodzi przyjętych racji za pomocą popartych przykładami argumentów uwzględniających różne konteksty kulturowe
tworzy oryginalne notatki, posługując się bogatym słownictwem
podejmuje próby własnej twórczości literackiej, świadomie stosując różnorodne środki stylistyczne, parafrazuje utwory znanych twórców
pisze wypowiedzi oryginalne pod względem sposobu ujęcia tematu; wykazuje się szczególną dbałością o poprawność językową, bezbłędny zapis, logiczną i pomysłową kompozycję; jego język charakteryzuje się własnym stylem lub jego zaczątkami
aktywnie uczestniczy w realizacji projektów, będąc przewodniczącym grup projektowych lub pełniąc inną ważną dla danego projektu funkcję
proponuje tematy rozmów odnoszące się do omawianych utworów
aktywnie uczestniczy w dyskusji jako dyskutant lub przewodniczący, rzeczowo przedstawia swoje stanowisko i wnioski, formułuje oryginalne, przemyślane sądy i spostrzeżenia
interpretuje głosowo wygłaszany z pamięci lub czytany tekst, uwzględniając funkcję zastosowanych środków stylistycznych, charakter tekstu, konteksty
przejawia szczególną dbałość o kulturę słowa
oceniając pracę innych, przedstawia krytyczną, rzeczową refleksję wynikającą z wnikliwej analizy wykonanych zadań i erudycji polonistycznej, pozostaje przy tym bezstronny i życzliwy

Samokształcenie:

rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
rozwija nawyki systematycznego uczenia się;
rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

OCENĘ BARDZO DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności określony programem nauczania dla klasy VIII.

Kształcenie literackie i językowe:

rozpoznaje rodzaje literackie: epika, liryka i dramat; określa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i przypisuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;

rozdziela gatunki epiki, liryki, dramatu, w tym: pamietnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, epopeja, tragedia – i wymienia ich podstawowe cechy oraz wskazuje cechy gatunkowe czytanych utworów literackich;
wskazuje elementy dramatu (rodzaj): akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog, dialog;
rozpoznaje w tekście literackim: neologizm, eufemizm, porównanie homeryckie, inwokację, symbol, alegorię i określa ich funkcje;
zna pojęcie komizmu, rozpoznaje jego rodzaje w tekstach oraz określa ich funkcje;
zna pojęcie ironii, rozpoznaje ją w tekstach oraz określa jej funkcje;
określa w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji;
określa wartości estetyczne poznawanych tekstów literackich;
wykorzystuje w interpretacji utworów literackich odwołania do wartości uniwersalnych związane z postawami społecznymi, narodowymi, religijnymi, etycznymi i dokonuje ich hierarchizacji;
wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich elementy wiedzy o historii i kulturze;
wykorzystuje w interpretacji utworów literackich potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny, historycznoliteracki, kulturowy, filozoficzny, społeczny;
recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem;
wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu publicystycznego, popularnonaukowego lub naukowego;
porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafika, rzeźba, fotografia);
dostrzega różnice między literaturą piękną a literaturą naukową, popularnonaukową, publicystyką i określa funkcje tych rodzajów piśmiennictwa;
rozpoznaje gatunki dziennikarskie: reportaż, wywiad, artykuł, felieton i określa ich podstawowe cechy;
określa wartości estetyczne poznawanych tekstów kultury;
znajduje w tekstach współczesnej kultury popularnej (np. w filmach, komiksach, piosenkach) nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
rozumie mechanizm upodobień fonetycznych, uproszczeń grup spółgłoskowych i utraty dźwięczności w wygłosie; rozumie rozbieżności między mową a pismem;
rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny;
rozumie pojęcie podstawy słowotwórczej; w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant; określa rodzaj formantu, wskazuje funkcje formantów w nadawaniu znaczenia wyrazom pochodnym, rozumie realne i słowotwórcze znaczenie wyrazu, rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne, wskazuje rdzeń;
zna zasady tworzenia wyrazów złożonych, odróżnia ich typy;
rozpoznaje imiesłowowy, rozumie zasady ich tworzenia i odmiany, poprawnie stosuje imiesłowowy równoważnik zdania i rozumie jego funkcje; przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie;
rozdziela wypowiedzenia wielokrotnie złożone;
odróznią mowę zależną i niezależną, przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie;
rozumie i stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu;
dostrzega zróżnicowanie słownictwa, w tym rozpoznaje słownictwo ogólnonarodowe i słownictwo o ograniczonym zasięgu (np. terminy naukowe, archaizmy, kolokwializmy);
rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna typy skrótów i skrótowców –określa ich funkcje w tekście;
rozpoznaje nazwy osobowe i miejscowe, rodzaje nazw miejscowych, używa poprawnych form gramatycznych imion, nazwisk, nazw miejscowych i nazw mieszkańców;
zna sposoby wzbogacania słownictwa;

rozumie znaczenie homonimów;
wyróżnia środowiskowe i regionalne odmiany języka;
rozdziela treść i zakres znaczeniowy wyrazu;
rozumie pojęcie stylu, rozpoznaje styl potoczny, urzędowy, artystyczny, naukowy, publicystyczny;
wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w wyrazach pokrewnych oraz w tematach fleksyjnych wyrazów odmiennych;
poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych;
zna zasady pisowni wyrazów nieodmiennych i pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy;

Tworzenie wypowiedzi:

funkcjonalnie wykorzystuje środki retoryczne oraz rozumie ich oddziaływanie na odbiorcę;
gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi;
redaguje plan kompozycyjny własnej wypowiedzi;
tworzy wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami; rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych oraz stosuje rytm akapitowy (przeplatanie akapitów dłuższych i krótszych);
wykorzystuje znajomość zasad tworzenia tezy i hipotezy oraz argumentów przy tworzeniu rozprawki oraz innych tekstów argumentacyjnych;
odróżnia przykład od argumentu;
przeprowadza wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego;
zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, rzeczowo uzasadniając własne zdanie;
rozpoznaje i rozróżnia środki perswazji i manipulacji w tekstach reklamowych, określa ich funkcję;
rozpoznaje manipulację językową i przeciwstawia jej zasady etyki wypowiedzi;
tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: recenzja, rozprawka, podanie, życiorys, CV, list motywacyjny, przemówienie, wywiad;
wykonuje przekształcenia na tekście cudzym, w tym skraca, streszcza, rozbudowuje i parafrazuje;
formułuje pytania do tekstu;
dokonuje interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów.

Samokształcenie:

rzetelnie, z poszanowaniem praw autorskich, korzysta z informacji;
rozwija swoje uzdolnienia i zainteresowania;
uczestniczy w życiu kulturalnym w swoim regionie;
uczestniczy w projektach edukacyjnych (np. tworzy różnorodne prezentacje, projekty wystaw, realizuje krótkie filmy z wykorzystaniem technologii multimedialnych);
pogłębia swoją wiedzę przedmiotową i uczestniczy w wykładach publicznych, konkursach itp.;
rozwija umiejętności samodzielnej prezentacji wyników swojej pracy;
rozwija nawyki systematycznego uczenia się;

rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania opinii.

OCENĘ DOBRĄ

otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

Kształcenie literackie i językowe:

uważnie słucha i rozumie wypowiedzi kolegów i nauczyciela, żywo reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o ich powtórzenie, uzupełnienie, wyjaśnienie

słucha nagrań recytacji utworów poetyckich i prozatorskich oraz dostrzega środki wyrazu artystycznego tekstu

wskazuje w tekstach treści informacyjne i perswazyjne

analizuje i rozpoznaje intencję nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację

rozpoznaje komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi

samodzielnie odczytuje większość tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, a w ich odczytaniu odnosi się do różnych kontekstów czyta płynnie, stosując się do zasad poprawnej interpunkcji, akcentowania i intonacji

rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich, odszukuje ich znaczenie w przypisach

interpretuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym i przenośnym, określa temat utworu i różnorakie poruszone w nim problemy, interpretuje tytuł utworu, odnosi się do najważniejszych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego

rozumie i omawia podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi

odczytuje informacje zawarte w tekście, przytacza i sensownie komentuje opinie

odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa, fikcję od rzeczywistości w tekstach literackich i dziennikarskich, stosuje te rozróżnienia w praktyce, płynnie stosuje terminy: *realizm* i *fantastyka*

analizuje w tekście manipulację, perswazję, sugestię, ironię, aluzję, nazywa je

omawia elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej się znajdują bohaterowie

charakteryzuje nadawcę i adresata wypowiedzi

dostrzega i wyjaśnia motywy postępowania bohaterów, ocenia ich zachowania i postawy w odniesieniu do ogólnie przyjętych zasad moralnych

omawia w tekście poetyckim cechy liryki

identyfikuje utwory należące do takich gatunków lirycznych, jak pieśń, hymn, tren, sonet, fraszka; wskazuje ich cechy

charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza (jej sytuację, uczucia i stany), nie utożsamiając ich z autorem

przytacza środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm, określa ich funkcje w tekście

podejmuje próby interpretacji obrazów poetyckich

odróżnia i omawia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, epepei

przedstawia i analizuje elementy świata przedstawionego w utworze, omawia ich funkcję w konstrukcji utworu
omawia wpływ rodzaju narracji na kształt utworu
w komiksach, piosenkach i innych tekstach kultury popularnej znajduje nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych
wyodrębnia w tekście epickim fragmenty np. charakterystyki pośredniej i bezpośredniej, opisu przeżyć, tekstów użytkowych
wymienia cechy dramatu jako rodzaju literackiego, stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna cechy tragedii komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu
interpretuje głosowo dialogi ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu
omawia cechy literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki
omawia w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach
wykorzystuje do pracy spis treści, wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza przypis, wyszukuje i porównuje informacje w różnych tekstach, m.in. popularnonaukowych i naukowych
dostrzega różnice stylu i intencji między tekstem literackim, naukowym i popularnonaukowym, wyszukuje w nich potrzebne informacje
wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż, podaje cechy tych gatunków, uzasadnia przynależność tekstu prasowego do publicystyki
analizuje i podejmuje próby odczytania symboli i alegorii występujących w poznanych tekstach kultury
ocenia adaptację filmową i teatralną, muzyczną i inne; krytycznie wypowiada się na jej temat, odwołując się do jej struktury i treści
analizuje związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą)
samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych
interpretuje aforyzm i anegdotę
w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia; analizuje wybrane z nich
analizuje i omawia językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie
analizuje funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie
wyróżnia w tekście cechy stylu oficjalnego, nieoficjalnego (potocznego), urzędowego (mówionego i pisanego) i artystycznego
interpretuje pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę; wie, czym się różnią, dostrzega ważne elementy i wybrane konteksty dzieła malarskiego
sprawnie stosuje w praktyce zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, a, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek), w razie wątpliwości korzysta ze słownika ortograficznego
koryguje błędy językowe w tworzonym przez siebie tekście, analizuje i porównuje przy tym wiedzę z różnych źródeł informacji

analizuje elementy językowe w tekstach kultury (np. w reklamach, plakacie, piosence), wykorzystując wiedzę o języku w zakresie fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni

ma wiedzę, którą stosuje w praktyce, z zakresu:

– fonetyki – zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde, miękkie; wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych, zjawiska utraty dźwięczności w wygłosie, dostrzega rozbieżności między mową a pismem i zgodnie z tym zapisuje wyrazy, w których te rozbieżności występują,

– fleksji – nazywa i odmienia odmienne części mowy: rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje); oddziela temat od końcówki, także w wyrazach, w których występują oboczności; nazywa nieodmienne części mowy: przysłówek (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek, wykrzyknik); stosuje wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy; tworzy i odmienia imiesłowy,

– składni – rozpoznaje i nazywa części zdania: podmiot (i jego rodzaje: gramatyczny, logiczny, szeregowy i domyślny), orzeczenie (odróżnia orzeczenie czasownikowe od imiennego), przydawkę, dopełnienie, okolicznik (czasu, miejsca, sposobu, przyczyny, celu); nazywa związki wyrazów w zdaniu pojedynczym (w tym rozpoznaje wyraz nadrzędny i podrzędny), a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny; wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie; dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi określić typy zdań pojedynczych (rozwinięte i nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), a także rozpoznać rodzaje zdań złożonych współrzędnie (łącznie, rozłącznie, przeciwstawnie i wynikowo) i podrzędnie (przydawkowe, dopełnieniowe, okolicznikowe, podmiotowe i orzecznikowe); w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące

świadomie stosuje znane mu normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych

analizuje przykłady manipulacji i prowokacji językowej, nie poddaje się im
zna językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, świadomie je stosuje

Tworzenie wypowiedzi:

pisze na temat, stosując przejrzystą kompozycję logicznej wypowiedzi, polemizuje ze stanowiskiem innych, formułuje rzeczowe argumenty poparte przykładami

zachowuje poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tworzonego tekstu, stosuje najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, pisze przeważnie teksty wyczerpujące temat, zrozumiałe, klarowne

układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty i potrafi go wprowadzić do tekstu, pamiętając o cudzysłowie oraz nawiązaniu, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi, w tym w przemówieniu

zachowuje estetykę zapisu

dobiera formę notatki dotyczącej wysłuchanej wypowiedzi do własnych potrzeb

redaguje poprawne ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, apel, uwzględniając w nich wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny

tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi, uwzględniając w nim najważniejsze zagadnienia, zgodnie z funkcją tworzonego tekstu

formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny; dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej

streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając większość zagadnień, zgodnie z funkcją skracanego czy przekształcanego tekstu

pisze poprawne opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, dziennik, pamiętnik, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów i funkcją tekstu

tworzy wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, samodzielnie podaje przykłady do argumentów, wnioskuje, stosuje właściwe rozprawce słownictwo

w opowiadaniu odtwórczym i twórczym stosuje elementy charakterystyki pośredniej, wprowadza realia epoki w tekście odwołującym się do minionych epok

stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo- lub trzecioosobową

w tekstach własnych swobodnie wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, mowę zależną i niezależną w celu dynamizowania akcji i charakteryzowania bohatera

opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje cechy bohaterów literackich i rzeczywistych

posługuje się stylem urzędowym, samodzielnie pisze swój życiorys, CV, podanie i list motywacyjny

przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje w nim właściwy zapis graficzny, stara się formułować ciekawe pytania, wykorzystuje zdobytą z różnych źródeł wiedzę na temat podjęty w rozmowie

opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat, rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje sensory przenośne w wybranych tekstach kultury, podejmuje próbę interpretacji tekstu kultury, np. obrazu, plakatu, grafiki

pisze scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi i didaskalia

pisze recenzję książki/filmu/przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię oraz podstawowe słownictwo związane z dziedziną recenzowanego zjawiska

wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i poznanych idei

stosuje się do zasad poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna i stosuje wyjątki w akcentowaniu wyrazów
wygłasza poprawny monolog, przemówienie, aktywnie uczestniczy w dyskusji
prezentuje w dyskusji swoje stanowisko, rozwija je odpowiednio dobranymi argumentami, świadome stosuje retoryczne środki wyrazu
uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury, logicznie formułuje argumenty
potrafi zastosować środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
zna i stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy
reaguje z zachowaniem zasad kultury na zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
recytuje z pamięci tekst poetycki, interpretując go z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji
ocenia recytację własną, koleżanek i kolegów i przedstawia uzasadnienie swojej oceny

OCENĘ DOSTATECZNĄ:

otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dopuszczającą oraz:

Kształcenie literackie i językowe:

świadomie uczestniczy w sytuacji komunikacyjnej przez uważne słuchanie wypowiedzi innych jej uczestników, rozumie większość wypowiedzi, reaguje na wypowiedzi kolegów i nauczyciela, m.in. prosi o ich powtórzenie, wyjaśnienie
określa tematykę wysłuchanego utworu, ocenia wartość wysłuchanego tekstu, wybiera z wysłuchanego tekstu potrzebne informacje
rozdziela teksty o charakterze informacyjnym i perswazyjnym
podejmuje próby rozpoznania intencji nadawcy wysłuchanego utworu, w tym aluzję, sugestię, manipulację
rozpoznaje w typowych tekstach i sytuacjach komizm, kpinę i ironię jako wyraz intencji wypowiedzi
podejmuje próby samodzielnego odczytania różnych tekstów współczesnych i dawnych na poziomie przenośnym, podejmuje próby odczytania ich w różnych kontekstach
rozumie znaczenie archaizmów i wyrazów należących do gwar obecnych w tekstach literackich lub odszukuje ich znaczenie w przypisach
odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym i przenośnym, przy niewielkiej pomocy określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do najważniejszych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
zauważa i rozumie podstawowe emocje oraz argumenty zawarte w wypowiedziach, a także tezę, argumenty i przykłady w wypowiedzi
samodzielnie wskazuje najważniejsze informacje zawarte w tekście, przytacza opinie
odróżnia opinię od faktu, fikcję od kłamstwa oraz fikcję od rzeczywistości, rozumie znaczenie terminów *realizm* i *fantastyka*
dostrzega w analizowanym tekście perswazję, sugestię, ironię i nieskomplikowane aluzje
wskazuje elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim, rozumie sytuację, w jakiej znajdują się bohaterowie
identyfikuje nadawcę i adresata wypowiedzi i określa ich główne cechy
dostrzega i omawia główne motywy postępowania bohaterów

identyfikuje w tekście poetyckim cechy liryki
rozdziela takie gatunki liryczne, jak pieśń, hymn, sonet, tren, fraszka
charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu i bohatera wiersza, nie utożsamia ich z autorem
wskazuje środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm
wyodrębnia w tekście obrazy poetyckie i omawia sposób obrazowania
odróżnia cechy gatunkowe noweli, powieści (i jej gatunków), opowiadania, legendy, baśni, przypowieści (paraboli), mitu, bajki, pamiętnika, dziennika, fantasy, eposu
identyfikuje elementy świata przedstawionego w utworze
omawia fabułę, odróżnia fabułę utworu od akcji
analizuje funkcję podtytułu, motto, puenty, punktu kulminacyjnego w utworach
omawia i analizuje elementy komiksu, piosenki
określa rodzaj narracji w tekście (pierwszoosobowa, trzecioosobowa)
wyodrębnia w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu
rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego w tekście, stosuje w praktyce słownictwo dotyczące dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog, zna najważniejsze cechy tragedii komedii i dramatu właściwego, potrafi zakwalifikować typowe utwory dramatyczne do poszczególnych rodzajów dramatu
czyta z podziałem na role i ze zrozumieniem dialogi ze scenariuszy, rozumie budowę i treść dramatu
podaje przykłady utworów należących do literatury dydaktycznej, wymienia cechy bajki
wskazuje w balladzie i satyrze elementy typowe dla różnych rodzajów literackich
wyszukuje informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym, indeksie i przypisach, wykorzystuje do pracy spis treści
wyszukuje i zapisuje cytaty z poszanowaniem praw autorskich, sporządza prosty przypis
wymienia i rozpoznaje gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż
analizuje proste symbole i alegorie występujące w poznanych tekstach kultury
rozpoznaje adaptację filmową i teatralną, wie, czym się one różnią od oryginalnego tekstu
określa rolę osób uczestniczących w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, producent, operator, dźwiękowiec, rekwizytor, inspicjent, sufler, statysta, oświetleniowiec, kostiumolog)
dostrzega związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury (np. obrazem, plakatem, dziełem muzycznym, rzeźbą)
wspólnie z innymi lub samodzielnie dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji wybranych zjawisk społecznych oraz prezentuje je w ramach różnych projektów grupowych
rozpoznaje aforyzm i anegdotę
w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) zauważa elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy wyliczenia, wykrzyknienia
rozpoznaje językowe i pozajęzykowe środki perswazji, np. w reklamie prasowej
dostrzega funkcje środków pozajęzykowych w sztuce teatralnej i filmie
rozpoznaje na typowych przykładach styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny
potrafi nazwać, pejzaż, portret, scenę rodzajową, martwą naturę
zna zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, a, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości głosek) i wyjątki od nich, stosuje je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego
dostrzega większość błędów językowych, korzysta z różnych źródeł, by je skorygować

stosuje w tworzonych tekstach podstawową wiedzę językową z zakresu fonetyki, słowotwórstwa, fleksji i składni

ma podstawową wiedzę i stosuje ją w praktyce na typowych przykładach z zakresu:

– fonetyki – zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne, ustne, nosowe, twarde i miękkie; wskazuje upodobnienia pod względem dźwięczności i uproszczenia grup spółgłoskowych, utratę dźwięczności w wygłosie w poznanych przykładach, dostrzega rozbieżności między mową a pismem i zgodnie z tym zapisuje wyrazy, w których rozbieżności te występują,

– słowotwórstwa i słownictwa – wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów i rozpoznaje je na typowych przykładach; rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a bliskoznacznym, dostrzega zróżnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych, zna typy skrótów i skrótowców i stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, stosuje w swoich wypowiedziach przysłowia, powiedzenia, frazeologizmy itp., potrafi podać przykłady synonimów, homonimów, antonimów, wskazuje wyrazy rodzime i zapożyczone; rozumie różnice między treścią a zakresem wyrazu, w parze wyrazów potrafi wskazać wyraz o bogatszej treści i mniejszym zakresie, a także o uboższej treści i większym zakresie, wyjaśnia pojęcia: *język ogólnonarodowy, gwara, dialekt*,

– fleksji – rozpoznaje części mowy: odmienne – rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), potrafi je odmieniać, oddziela temat od końcówki w wyrazach, w których występują oboczności; rozpoznaje nieodmienne części mowy – przysłówki (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek), stara się stosować wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy, rozpoznaje imiesłowy, zna zasady ich tworzenia i odmiany,

- składni - – składni – rozpoznaje części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w typowych zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi wymienić i określić na typowych przykładach typy zdań pojedynczych (rozwinięte i nierozwinięte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), w swoich wypowiedziach stosuje zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące

zna i stosuje znane mu normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych

rozpoznaje i analizuje wybrane przykłady manipulacji i prowokacji językowej

zna i świadomie stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia

Tworzenie wypowiedzi:

pisze na temat, starając się zachować przejrzystą kompozycję logicznej i spójnej wypowiedzi, pisze teksty zrozumiałe i klarowne, wyraża opinię i podaje argumenty na poparcie własnego stanowiska

wykazuje dbałość o poprawność językową, stylistyczną, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu, zna najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, stara się je stosować w praktyce

układa tekst o trójdzielnej kompozycji, stosuje akapity, dba o spójne nawiązania między poszczególnymi częściami wypowiedzi

wykazuje dbałość o estetykę zapisu

sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą treści przeczytanego tekstu

redaguje ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich z reguły wszystkie elementy i właściwy zapis graficzny

tworzy plan ramowy i szczegółowy dłuższej wypowiedzi

formułuje treść sms-a, e-maila, stosując poprawny zapis ortograficzny, dodaje poprawny komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej

streszcza, skraca, parafrazuje tekst (w tym tekst naukowy i popularnonaukowy), poprawnie i samodzielnie przytaczając większość zagadnień

pisze opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny, zgodnie z cechami gatunkowymi tekstów

tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym, w rozprawce formułuje tezę, hipotezę oraz argumenty, dobiera przykłady do argumentów, podejmuje próbę wnioskowania, stosuje właściwe rozprawce słownictwo, rozróżnia rozprawkę z tezą od rozprawki z hipotezą

pisze opowiadanie odtwórcze i twórcze; umieszcza dialog w tekście

stosuje, w zależności od potrzeb tworzonego przez niego tekstu, narrację pierwszo- lub trzecioosobową

w tekstach własnych wykorzystuje różne formy wypowiedzi, w tym opis sytuacji, opis przeżyć, charakterystykę

opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje najważniejsze cechy bohaterów literackich i rzeczywistych

samodzielnie pisze swój życiorys, CV, podanie i list motywacyjny we własnej sprawie

przeprowadza i zapisuje wywiad, stosuje właściwy zapis graficzny

opisuje dzieło malarskie, grafikę, plakat, rzeźbę, fotografię z odniesieniem do odpowiednich kontekstów; odczytuje wybrane sensy przenośne w różnych tekstach kultury

pisze prosty scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi i didaskalia

pisze schematyczną recenzję książki/filmu/przedstawienia, uwzględniając w niej swoją opinię

płynnie mówi na podany temat, starając się zachować zasady poprawności językowej i stylistycznej

wyraża swoje zdanie i umie je logicznie uzasadnić, odnosi się do cudzych poglądów i poznanych idei

zna zasady poprawnej wymowy oraz norm dotyczących akcentowania wyrazów i zdań, zna wyjątki w akcentowaniu wyrazów

wygłasza poprawny monolog, krótkie przemówienie, stara się uczestniczyć w dyskusji

uczestniczy w dyskusji zgodnie z zasadami kultury

rozdziela środki językowe w zależności od adresata wypowiedzi w oficjalnych i nieoficjalnych sytuacjach mówienia
zna i stosuje językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, stosuje zasady etykiety językowej i przestrzega zasad etyki mowy
dostrzega zjawisko brutalności słownej, kłamstwo i manipulację
recytuje z pamięci tekst poetycki, podejmuje próbę interpretacji głosowej z uwzględnieniem tematu i wyrażanych emocji
uczestniczy w omówieniu recytacji własnej, koleżanek i kolegów

OCENĘ DOPUSZCZAJĄCĄ:

otrzymuje uczeń, który:

Kształcenie literackie i językowe:

rozumie większość poleceń
uwaga słucha wypowiedzi kolegów i nauczyciela, wyraża prośbę o powtórzenie wypowiedzi
słucha nagrania wzorcowej recytacji
mówi na temat najważniejszych treści wysłuchanego utworu
rozpoznaje typowe fragmenty informacyjne i perswazyjne w wysłuchanym tekście
rozpoznaje emocje towarzyszące osobie wypowiadającej się, rozumie ogólny sens jej wypowiedzi
czyta teksty współczesne i dawne, w tym pisane gwarą
wskazuje w tekstach archaizmy i wyrazy należące do gwar, odszukuje ich znaczenie w przypisach
odczytuje tekst literacki i inne dzieła sztuki (np. obraz, rzeźbę, grafikę, fotografię) na poziomie dosłownym, na poziomie krytycznym z pomocą nauczyciela i rówieśników określa temat utworu i poruszony problem, odnosi się do wybranych kontekstów, np. biograficznego, historycznego, kulturowego
rozpoznaje wypowiedź o charakterze emocjonalnym, argumentacyjnym, wskazuje w tekście argumentacyjnym tezę, argument i przykłady
rozpoznaje w tekście najważniejsze informacje, opinie i fakty
rozdziela fikcję i kłamstwo
wie, czym są perswazja, sugestia, ironia, rozpoznaje je w typowych tekstach i sytuacjach
zauważa wybrane elementy tragizmu i komizmu w dziele literackim
wskazuje nadawcę i adresata wypowiedzi
dostrzega i krótko omawia główne motywy postępowania bohaterów
odczytując sens utworu, dostrzega wartości, takie jak przyjaźń, wierność, patriotyzm;
czyta utwory liryczne i dostrzega cechy liryki jako rodzaju literackiego
zna gatunki należące do liryki: sonet, pieśń, tren, hymn, fraszka
odróżnia osobę mówiącą w wierszu od autora tekstu, bohatera utworu od podmiotu lirycznego
wymienia środki wyrazu artystycznego wypowiedzi: epitet, uosobienie, ożywienie, neologizm, prozaizm, eufemizm, inwokację, pytanie retoryczne, apostrofę, anaforę, porównanie, porównanie homeryckie, archaizację, kolokwializm – potrafi je wskazać z pomocą nauczyciela
dostrzega obrazy poetyckie w utworze, potrafi krótko je opisać

czyta utwory epickie i zna cechy epiki jako rodzaju literackiego, wymienia gatunki należące do epiki – opowiadanie, powieść (i jej odmiany), legendę, baśń, przypowieść (parabolę), mit, nowelę, bajkę pamiętnik, dziennik, fantasy, epopcję
zna elementy rytmizujące wypowiedź – wers, rym, strofa, refren
wymienia elementy konstrukcyjne świata przedstawionego w utworze
wskazuje w utworze bohaterów głównych i drugoplanowych, wątek główny i poboczny, omawia zdarzenia wchodzące w skład akcji utworu
odróżnia narratora od autora tekstu i bohatera utworu
rozdziela narrację pierwszo- i trzecioosobową
rozpoznaje w tekście epickim fragmenty opowiadania i opisu
wskazuje tytuł, podtytuł, motto, puentę, punkt kulminacyjny
zna cechy komiksu, piosenki
odróżnia dramat od innych rodzajów literackich, wskazuje elementy dramatu: akt, scena, tekst główny, didaskalia, monolog (w tym monolog wewnętrzny) i dialog; zna podział dramatu na tragedię, komedię i dramat właściwy
czyta scenariusze, rozumiejąc ich specyficzną budowę i treść
potrafi zakwalifikować znane mu teksty jako baśń, bajkę, legendę, mit, nowelę, pamiętnik, dziennik, balladę i satyrę
posługuje się spisem treści, cytatem z poszanowaniem praw autorskich
odróżnia tekst literacki od naukowego i popularnonaukowego, z pomocą nauczyciela
wyszukuje najważniejsze informacje w tekście popularnonaukowym, naukowym, publicystycznym
wymienia gatunki dziennikarskie: wywiad, felieton, artykuł, reportaż
z pomocą nauczyciela wskazuje symbole i alegorie w omawianych tekstach kultury
zna terminy *adaptacja filmowa* i *adaptacja teatralna*
wymienia osoby uczestniczące w procesie powstawania przedstawienia teatralnego oraz filmu (reżyser, aktor, scenograf, charakteryzator, scenarzysta, kostiumolog)
zauważa najważniejsze związki między dziełem literackim a innym tekstem kultury
wspólnie z innymi dokonuje przekładu intersemiotycznego tekstów kultury i interpretacji zjawisk społecznych w ramach różnych projektów grupowych
wie, czym jest aforyzm i anegdota
z pomocą nauczyciela wskazuje w cudzej wypowiedzi (w tym literackiej) elementy retoryki: powtórzenia, pytania retoryczne, apostrofy, wyliczenia, wykrzyknienia
identyfikuje styl oficjalny, nieoficjalny (potoczny), urzędowy (mówiony i pisany) i artystyczny

zna podstawowe zasady ortograficzne (u, ó, ż, rz, ch, h, om, on, em, en, ą, ę, pisownia przedrostków, wielka i mała litera, zasady dotyczące pisowni zakończeń wyrazów, oznaczenia miękkości spółgłosek) i najważniejsze wyjątki od nich, stara się stosować je w praktyce, w razie problemów korzysta ze słownika ortograficznego
wie, czym jest błąd językowy, stara się stosować podstawowe zasady poprawności językowej, a w razie wątpliwości korzysta ze słowników, przede wszystkim słownika języka polskiego, słownika poprawnej polszczyzny oraz słownika frazeologicznego
ma podstawową wiedzę (stosuje ją w praktyce samodzielnie lub z niewielką pomocą) z zakresu gramatyki języka polskiego:

– fonetyki – zna różnicę między głoską a literą; rozróżnia samogłoski i spółgłoski, głoski dźwięczne, bezdźwięczne (np. w parach p-b, t-d itd.), ustne, nosowe, twarde i miękkie; wie, na czym polega zjawisko upodobnień pod względem dźwięczności i uproszczeń grup spółgłoskowych, utraty dźwięczności w wygłosie, dostrzega rozbieżności między mową a pismem,

– słowotwórstwa i słownictwa – wie, czym są wyraz podstawowy i pochodny, podstawa słowotwórcza, formant, rdzeń, rodzina wyrazów i rozpoznaje je na przykładach omawianych na lekcji, rozumie różnicę między wyrazem pokrewnym a blisko znaczącym, dostrzega różnicowanie formantów pod względem ich funkcji, rozumie różnicę między realnym a słowotwórczym znaczeniem wyrazów, odróżnia typy wyrazów złożonych, zna typy skrótów i skrótowców oraz stosuje zasady interpunkcji w ich zapisie, zna i rozumie znaczenie wybranych przysłów, powiedzeń, frazeologizmów itp., z pomocą nauczyciela odróżnia synonimy, antonimy, homonimy, rozpoznaje wyrazy rodzime i zapożyczone, zna pojęcia *treść* i *zakres wyrazu*, *język ogólnonarodowy*, *gwara*, *dialekt*,

– fleksji – rozpoznaje na typowych przykładach części mowy: odmienne – rzeczownik (z podziałem na osobowy, nieosobowy, żywotny, nieżywotny, pospolity, własny), czasownik (dokonany, niedokonany, czasownik w stronie czynnej, biernej i zwrotnej), przymiotnik, liczebnik (i jego rodzaje), potrafi je odmieniać, w wyrazach oddziela temat od końcówki; rozpoznaje na typowych przykładach nieodmienne części mowy – przysłówki (w tym odprzymiotnikowy), samodzielne i niesamodzielne (spójnik, partykuła, przyimek), stara się stosować wiedzę o częściach mowy w poprawnym zapisie: głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych, przyimków, zakończeń czasowników, partykuły *nie* i *-by* z różnymi częściami mowy, zna imiesłowy, z pomocą nauczyciela wyjaśnia zasady ich tworzenia i odmiany,

– składni – rozpoznaje na typowych przykładach części zdania: podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie, okolicznik, rozpoznaje związki wyrazów w zdaniu pojedynczym, a także zależności między zdaniami składowymi w zdaniu złożonym, przy pomocy nauczyciela wskazuje człon nadrzędny i podrzędny, wykorzystuje wiedzę o budowie wypowiedzenia pojedynczego i złożonego w przekształcaniu zdań pojedynczych na złożone i odwrotnie oraz wypowiedzeń z imiesłowowym równoważnikiem zdania na zdanie złożone i odwrotnie, rozpoznaje zdania bezpodmiotowe, dokonuje przekształceń z mowy zależnej na niezależną i odwrotnie, sporządza wykresy typowych zdań pojedynczych, złożonych i wielokrotnie złożonych, wyodrębnia zdania składowe w typowych zdaniach złożonych i wielokrotnie złożonych, potrafi wymienić i określić na łatwych przykładach rodzaje zdań pojedynczych (rozwinęte i nierozwinęte, oznajmujące, rozkazujące, pytające, wykrzyknikowe), złożonych (współrzędnie i podrzędnie), odróżnia zdania, uwzględniając cel wypowiedzi: oznajmujące, pytające i rozkazujące, stosuje je w swoich wypowiedziach

zna i próbuje stosować normy językowe i zasady grzecznościowe odpowiednie dla wypowiedzi publicznych
wie, czym są manipulacja i prowokacja językowa
zna językowe sposoby osiągnięcia porozumienia, intuicyjnie je stosuje

Tworzenie wypowiedzi:

pisze na temat, stara się zachować poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną tekstu

zna najważniejsze zasady interpunkcji zdania pojedynczego, złożonego i wielokrotnie złożonego, stara się je stosować w praktyce, popełnione błędy nie uniemożliwiają zrozumienia całości tekstu,

układa tekst o trójdzielnej kompozycji z uwzględnieniem akapitów, stosuje cytaty

stara się o estetyczny zapis wypowiedzi
sporządza w różnych formach notatkę dotyczącą wysłuchanej wypowiedzi
redaguje zrozumiałe ogłoszenie, zaproszenie, zawiadomienie, pozdrowienia, życzenia, gratulacje, dedykację, uwzględniając w nich najważniejsze, niezbędne elementy oraz właściwy zapis graficzny
tworzy plan dłuższej wypowiedzi
formuluje treść sms-a, e-maila, starając się o ich poprawny zapis ortograficzny, dodaje komentarz do przeczytanej informacji elektronicznej
streszcza, skraca tekst (w tym tekst popularnonaukowy), poprawnie przytaczając większość zagadnień
pisze schematyczny opis, charakterystykę, sprawozdanie, list nieoficjalny i oficjalny

tworzy krótką wypowiedź o charakterze argumentacyjnym
w rozprawce z pomocą nauczyciela formuluje tezę, hipotezę oraz argumenty, odróżnia przykład od argumentu, wnioskuje, stara się stosować właściwe rozprawce słownictwo
pisze proste opowiadanie odtwórcze i twórcze; wie, jak umieścić dialog w tekście
stosuje narrację pierwszo- i trzecioosobową
opisuje i charakteryzuje siebie, postaci rzeczywiste i fikcyjne, porównuje wybrane cechy bohaterów literackich i rzeczywistych
pisze swój życiorys, CV, a z pomocą nauczyciela podanie i list motywacyjny we własnej sprawie
przygotowuje prosty wywiad, zachowując jego układ (pytania – odpowiedzi)
opisuje elementy dzieła malarskiego, grafiki, plakatu, rzeźby, fotografii, wykorzystuje w nich z pomocą nauczyciela podane konteksty
wspólnie z innymi uczniami pisze scenariusz na podstawie dzieła literackiego lub twórczy, zapisuje w nim dialogi
pisze prostą, schematyczną recenzję książki/filmu/przedstawienia
mówi na temat
wyraża swoje zdanie i umie je krótko, ale logicznie uzasadnić
w tekstach mówionych zachowuje poprawność akcentowania wyrazów i zdań, dba o poprawną wymowę, nie popełnia wielu rażących błędów językowych, jego wypowiedź jest komunikatywna
wygłasza krótki monolog, podejmuje próbę wygłaszania przemówienia oraz próby uczestniczenia w dyskusji
wygłasza z pamięci tekst poetycki

OCENĘ NIEDOSTATECZNĄ

otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym nie jest w stanie wykonać, nawet z pomocą nauczyciela, zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak aktywności w dążeniu do zdobycia wiedzy i umiejętności wyklucza osiągnięcie nawet minimalnego postępu.

WYMAGANIA EDUKACYJNE

Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLAS IV - VIII

KRYTERIA OGÓLNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY Z JĘZYKA POLSKIEGO

Prezentowane poniżej kryteria ogólne dotyczą oceniania na koniec I i II semestru roku szkolnego.

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
aktywnie uczestniczy w lekcjach (pełni funkcję asystenta nauczyciela) i zajęciach pozalekcyjnych,
z powodzeniem bierze udział w większości konkursów tematycznie związanych z językiem polskim,
tworzy wypowiedzi pisemne zgodne z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
wzorowo wykonuje prace domowe i zadania dodatkowe,
wzorowo wykonuje wszystkie sprawdziany wraz z zadaniami dodatkowymi w minimum 96% (warunkiem otrzymania przez ucznia na sprawdzianie zadań dodatkowych jest wykonanie w minimum 96% zadań podstawowych),
współpracuje w zespole, często odgrywa rolę lidera,
wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi.

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem zarówno w mowie, jak i w piśmie,
aktywnie uczestniczy w lekcjach i zajęciach pozalekcyjnych,
z powodzeniem bierze udział w konkursach tematycznych związanych z językiem polskim,
tworzy wypowiedzi pisemne zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym,
aktywnie uczestniczy w lekcjach,
wykonuje prace domowe, często angażuje się w zadania dodatkowe.

OCENA DOBRA

Uczeń:

w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej, samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i interpunkcyjnych,
bierze czynny udział w lekcji,
wykonuje prace domowe, czasem także nieobowiązkowe.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

częściowo opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej, samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłownie znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
rzadko aktywnie uczestniczy w lekcjach,
wykonuje obowiązkowe prace domowe, ale popełnia w nich błędy.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

opanował w niewielkim stopniu umiejętności zapisane w podstawie programowej, większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację,
ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
nie jest aktywny na lekcjach, ale wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela,
pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy,
często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej, ale podejmuje próby.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w wiedzy i umiejętnościach z zakresu podstawy programowej,
ma kłopoty z techniką czytania,
nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,
wykazuje się niechęcią do nauki i zaniedbuje wykonywanie prac domowych,
nie angażuje się w pracę grupy.

KONTROLA I OCENA SZCZEGÓŁOWYCH OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW Z JEZYKA POLSKIEGO

Kontroli i ocenie podlegają prace pisemne, wypowiedzi ustne, prace praktyczne (wytwory pracy ucznia).

1. Pisemne:

- odpowiedź na pytania,
- rozwiązywanie wskazanych zadań, wykonywanie ćwiczeń,
- testy – sprawdziany nauczycielskie
- redagowanie tekstu użytkowego (zaproszenia, telegramu, ogłoszenia),
- redagowanie formy literackiej, wypracowania.

2. Ustne:

- kilkudzaniowa wypowiedź,
- dialog,
- czytanie tekstów,
- opowiadanie,
- recytowanie,
- prezentacja,
- odpowiedź z nauki o języku

3. Praktyczne:

- niewerbalny wytwór pracy (np. album, gazetka, projekt, prezentacja)
- praca plastyczna
- utwór wokalny

Przedmiotem oceny są :

- wiadomości (wiedza)
- umiejętności
- aktywność na lekcji.

I. PROWADZENIE I OCENA ZESZYTÓW PRZEDMIOTOWYCH

1. Zeszyt ucznia jest sprawdzany jeden raz w semestrze, zaś kontrolowany na bieżąco.
2. Każdy zeszyt może być sprawdzany pod kątem kompletności zapisów z lekcji, notatek, ich poprawności merytorycznej, estetyki oraz poprawności ortograficznej.
3. Uczeń ma obowiązek uzupełniania notatek w zeszycie, zeszycie ćwiczeń za czas swojej nieobecności w szkole.
4. W uzasadnionych przypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub określić, które partie notatek mogą być pominięte.
5. Podczas kontroli zeszytów nie wszystkie prace ucznia muszą być oceniane. Znak W oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie pracy, ale nie sprawdzał jej zawartości merytorycznej.

II. ZADAWANIE I OCENA PRAC DOMOWYCH

1. Obowiązkiem ucznia jest systematyczne odrabianie prac domowych.
2. Przy zadawaniu pracy domowej nauczyciel określa wymagania związane z odrobieniem tej pracy – termin i sposób.
3. Nauczyciel sprawdza wykonanie pracy domowej w wyznaczonym terminie. Znak W oznacza, że nauczyciel sprawdzał wykonanie pracy, ale nie sprawdzał jej zawartości merytorycznej.
4. Nieodrobienie pracy domowej zostaje odnotowane przez nauczyciela za pomocą oceny niedostatecznej.
5. Uczeń ma możliwość poprawienia oceny po wykonaniu pracy w terminie wyznaczonym ponownie przez nauczyciela.
6. W uzasadnionym przypadku (częste nieodrabianie prac spowodowane zaniedbaniami, nieodpowiednim stosunkiem do przedmiotu, lekceważeniem obowiązków ucznia, brakiem systematyczności) nauczyciel może odmówić wyznaczenia drugiego terminu wykonania pracy domowej.
7. Ocenianie prac może nastąpić natychmiast po upływie terminu ich realizacji lub podczas kontroli zeszytów – zgodnie z umową dotyczącą konkretnej pracy.

III. CZĘSTOTLIWOŚĆ I OCENA PRAC KONTROLNYCH

1. W ciągu semestru obowiązują trzy pisemne prace kontrolne.
2. Nauczyciel sprawdza i ocenia te prace uczniów w terminie nieprzekraczającym 2 tygodni od daty pisania pracy przez uczniów.
3. Wypracowania klasowe uczniów sprawdzane są według tych samych kryteriów, które obowiązują przy sprawdzaniu wypracowań pisanych przez uczniów jako praca domowa.

IV. KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH DLA KLAS IV – VIII

OCENY:

19p. - celujący	14p. - dobry	9p. - dopuszczający +
18p. - bardzo dobry +	13p. - dobry –	8p. - dopuszczający
17p. - bardzo dobry	12p. - dostateczny +	7p. - dopuszczający
16p. - bardzo dobry –	11p. - dostateczny	6p. - dopuszczający –
15p. - dobry +	10p. - dostateczny –	5p. – niedostateczny

KRYTERIA OCENY DŁUŻSZEJ PRACY PISEMNEJ KLASA 4	DOPUSZCZ. LICZBA BŁ.	_____ _____ _____ _____ _____
---	---------------------------------	--

I – TEMAT (T)*	BŁ. RZECZ.	3p – 0p
- zrozumienie tematu		1p – 0p
- rozwinięcie tematu	1 bł.	2p – 0p
II – STYL I SŁOWNICTWO (S)		3p – 0p
- styl dostosowany do formy wypowiedzi i tematu		1p – 0p
- bogate słownictwo		2p – 0p
III – KOMPOZYCJA (K)**		3p – 0p
- wypowiedź jest spójna i logicznie uporządkowana		1p – 0p
- wstęp, rozwinięcie, zakończenie (zachowanie właściwych proporcji)		2p – 0p
IV – JEZYK (J)**	BŁ. JEZ.	2p – 0p
- poprawnie utworzone formy gramatyczne wyrazów, poprawnie zbudowane zdania, trafnie wyznaczone granice zdań, właściwie dobrane słownictwo	0 – 4 bł.	2p
	5 – 6 bł.	1p
	pow. 6 bł.	0p
V – ORTOGRAFIA (O)**	BŁ. ORT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem ortograficznym	0 – 3 bł.	2p
	4 – 5 bł.	1p
	pow. 5 bł.	0p
VI – INTERPUNKCJA (I)**	BŁ. INT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem interpunkcyjnym	0 – 4 bł.	2p
	5 – 7 bł.	1p
	pow. 7 bł.	0p
VII – ZAPIS (Z)**		2p – 0p
- poprawny graficznie i czytelny zapis		1p – 0p
- akapity (wprowadzone zgodnie z kompozycją pracy)		1p – 0p
PREMIA (P)		2p – 0p
- <i>szczególnie bogate słownictwo</i>		1p
- <i>praca bez błędów ortograficznych</i> (dopuszczalne 2 błędy językowe i 1 błąd interpunkcyjny)		1p
*Uwaga: Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.		
**Uwaga: Jeżeli praca jest krótsza niż minimum określone przez nauczyciela, wtedy za kryterium III, IV, V, VI, VII uczeń otrzymuje 0 p. bez względu na liczbę popełnionych błędów.		
Uwaga: Uczeń z dysleksją nie jest oceniany za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.		

KRYTERIA OCENY DŁUŻSZEJ PRACY PISEMNEJ KLASA 5	DOPUSZCZ. LICZBA BŁ.	
I – TEMAT (T)*	BŁ. RZECZ.	3p – 0p
- zrozumienie tematu		1p – 0p
- rozwinięcie tematu	1 bł.	2p – 0p
II – STYL I SŁOWNICTWO (S)		3p – 0p
- styl dostosowany do formy wypowiedzi i tematu		1p – 0p
- bogate słownictwo		2p – 0p
III – KOMPOZYCJA (K)**		3p – 0p
- wypowiedź jest spójna i logicznie uporządkowana		1p – 0p
- wstęp, rozwinięcie, zakończenie (zachowanie właściwych proporcji)		2p – 0p
IV – JEZYK (J)**	BŁ. JEŻ.	2p – 0p
- poprawnie utworzone formy gramatyczne wyrazów, poprawnie zbudowane zdania, trafnie wyznaczone granice zdań, właściwie dobrane słownictwo	0 – 3 bł.	2p
	4 bł.	1p
	pow. 4 bł.	0p
V – ORTOGRAFIA (O)**	BŁ. ORT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem ortograficznym	0 – 2 bł.	2p
	3 – 4 bł.	1p
	pow. 4 bł.	0p
VI – INTERPUNKCJA (I)**	BŁ. INT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem interpunkcyjnym	0 – 4 bł.	2p
	5 bł.	1p
	pow. 5 bł.	0p
VII – ZAPIS (Z)**		2p – 0p
- poprawny graficznie i czytelny zapis		1p – 0p
- akapity (wprowadzone zgodnie z kompozycją pracy)		1p – 0p
PREMIA (P)		2p – 0p
- szczególnie bogate słownictwo		1p
- praca bez błędów ortograficznych (dopuszczalne 2 błędy językowe i 1 błąd interpunkcyjny)		1p
*Uwaga: Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.		

****Uwaga:** Jeżeli praca jest krótsza niż minimum określone przez nauczyciela, wtedy za kryterium III, IV, V, VI, VII uczeń otrzymuje 0 p. bez względu na liczbę popełnionych błędów.

Uwaga: **Uczeń z dysleksją nie jest oceniany za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.**

KRYTERIA OCENY DŁUŻSZEJ PRACY PISEMNEJ KLASA 6	DOPUSZCZ. LICZBA BŁ.	WARTOŚĆ PUNKTOWA
I – TEMAT (T)*	BŁ. RZECZ.	3p – 0p
- zrozumienie tematu		1p – 0p
- rozwinięcie tematu	1 bł.	2p – 0p
II – STYL I SŁOWNICTWO (S)		3p – 0p
- styl dostosowany do formy wypowiedzi i tematu		1p – 0p
- bogate słownictwo		2p – 0p
III – KOMPOZYCJA (K)**		3p – 0p
- wypowiedź jest spójna i logicznie uporządkowana		1p – 0p
- wstęp, rozwinięcie, zakończenie (zachowanie właściwych proporcji)		2p – 0p
IV – JEZYK (J)**	BŁ. JEŻ.	2p – 0p
- poprawnie utworzone formy gramatyczne wyrazów, poprawnie zbudowane zdania, trafnie wyznaczone granice zdań, właściwie dobrane słownictwo	0 – 2 bł.	2p
	3 bł.	1p
	pow. 3 bł.	0p
V – ORTOGRAFIA (O)**	BŁ. ORT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem ortograficznym	0 – 2 bł.	2p
	3 bł.	1p
	pow. 3 bł.	0p
VI – INTERPUNKCJA (I)**	BŁ. INT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem interpunkcyjnym	0 – 3 bł.	2p
	4 bł.	1p
	pow. 4 bł.	0p
VII – ZAPIS (Z)**		2p – 0p
- poprawny graficznie i czytelny zapis		1p – 0p
- akapity (wprowadzone zgodnie z kompozycją pracy)		1p – 0p
PREMIA (P)		2p – 0p
- szczególnie bogate słownictwo		1p
- praca bez błędów ortograficznych (dopuszczalne 2 błędy językowe i 1 błąd interpunkcyjny)		1p
*Uwaga: Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.		
**Uwaga: Jeżeli praca jest krótsza niż minimum określone przez nauczyciela, wtedy za kryterium III, IV, V, VI, VII uczeń otrzymuje 0 p. bez względu na liczbę popełnionych błędów.		

Uwaga: Uczeń z dysleksją nie jest oceniany za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.

KRYTERIA OCENY DŁUŻSZEJ PRACY PISEMNEJ KLASA 7-8	DOPUSZCZ. LICZBA BŁ.	PUNKTY
I – TEMAT (T)*	BŁ. RZECZ.	3p – 0p
- zrozumienie tematu		1p – 0p
- rozwinięcie tematu	1 bł.	2p – 0p
II – STYL I SŁOWNICTWO (S)		3p – 0p
- styl dostosowany do formy wypowiedzi i tematu		1p – 0p
- bogate słownictwo		2p – 0p
III – KOMPOZYCJA (K)**		3p – 0p
- wypowiedź jest spójna i logicznie uporządkowana		1p – 0p
- wstęp, rozwinięcie, zakończenie (zachowanie właściwych proporcji)		2p – 0p
IV – JEZYK (J)**	BŁ. JEŻ.	2p – 0p
- poprawnie utworzone formy gramatyczne wyrazów, poprawnie zbudowane zdania, trafnie wyznaczone granice zdań, właściwie dobrane słownictwo	0 – 2 bł.	2p
	3 bł.	1p
	pow. 3 bł.	0p
V – ORTOGRAFIA (O)**	BŁ. ORT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem ortograficznym	0 – 2 bł.	2p
	3 bł.	1p
	pow. 3 bł.	0p
VI – INTERPUNKCJA (I)**	BŁ. INT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem interpunkcyjnym	0 – 3 bł.	2p
	4 bł.	1p
	pow. 4 bł.	0p
VII – ZAPIS (Z)**		2p – 0p
- poprawny graficznie i czytelny zapis		1p – 0p
- akapity (wprowadzone zgodnie z kompozycją pracy)		1p – 0p
PREMIA (P)		2p – 0p
- szczególnie bogate słownictwo		1p
- praca bez błędów ortograficznych (dopuszczalne 2 błędy językowe i 1 błąd interpunkcyjny)		1p
*Uwaga: Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.		
**Uwaga: Jeżeli praca jest krótsza niż minimum określone przez nauczyciela, wtedy za kryterium III, IV, V, VI, VII uczeń otrzymuje 0 p. bez względu na liczbę popełnionych błędów.		

Uwaga: Uczeń z dysleksją nie jest oceniany za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.

KRYTERIA OCENY ROZPRAWKI KLASA 7 - 8		P U N K T Y
I – TEMAT (T)*		7p – 0p
- zrozumienie tematu – zgodność pracy z tematem		1p – 0p
- sformułowanie tezy		1p – 0p
- użycie co najmniej trzech trafnych argumentów		1p – 0p
- wyczerpujące rozwinięcie pierwszego argumentu		1p – 0p
- wyczerpujące rozwinięcie drugiego argumentu		1p – 0p
- podsumowanie rozważań (<i>wnioski, uogólnienia, refleksje, nie wystarczy powtórzenie tezy</i>)		2p – 0p
II – STYL I SŁOWNICTWO (S)		3p – 0p
- styl dostosowany do formy wypowiedzi i tematu		1p – 0p
- bogate słownictwo		2p – 0p
III – KOMPOZYCJA (K)**		3p – 0p
- wypowiedź jest spójna i logicznie uporządkowana		1p – 0p
- trójdzielność kompozycji: wstęp, rozwinięcie, zakończenie (zachowanie właściwych proporcji)		2p – 0p
DOPUSZCZAL. BŁ.		
IV – JEZYK (J)**	BŁ. JEZ.	3p – 0p
- poprawnie utworzone formy gramatyczne wyrazów, poprawnie zbudowane zdania, trafnie wyznaczone granice zdań, właściwie dobrane słownictwo	0 – 3 bł.	3p
	4 bł.	2p
	5 bł.	1p
	pow. 5 bł.	0p
V – ORTOGRAFIA (O)**	BŁ. ORT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem ortograficznym	0 – 2 bł.	2p
	3 bł.	1p
	pow. 3 bł.	0p
VI – INTERPUNKCJA (I)**	BŁ. INT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem interpunkcyjnym	0 – 3 bł.	2p
	4 bł.	1p
	pow. 4 bł.	0p
VII – ZAPIS (Z)**		2p – 0p
- poprawny graficznie i czytelny zapis		1p – 0p
- akapity (wprowadzone zgodnie z kompozycją pracy)		1p – 0p
PREMIA (P)		3p – 0p
- szczególnie bogate słownictwo		1p
- praca bez błędów ortograficznych (dopuszczalne 2 błędy językowe i 1 błąd interpunkcyjny)		1p

<i>- umiejętne i celowe wprowadzenie cytatu lub pytania retorycznego</i>		<i>1p</i>
<p><u>*Uwaga:</u> Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat. <u>**Uwaga:</u> Jeżeli praca jest krótsza niż minimum określone przez nauczyciela, wtedy za kryterium III, IV, V, VI, VII uczeń otrzymuje 0 p. bez względu na liczbę popełnionych błędów. <u>Uwaga:</u> Uczeń z dysleksją nie jest oceniany za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.</p>		

KRYTERIA OCENY CHARAKTERYSTYKI KLASA 7-8		P U N K T Y
I – TEMAT (T)*		7p – 0p
- zrozumienie tematu – zgodność pracy z tematem		1p – 0p
- wyczerpujące przedstawienie postaci		1p – 0p
- opis wyglądu zewnętrznego		1p – 0p
- nazwanie i wyczerpujące uzasadnienie (poparcie konkretnym przykładem) cech charakteru		2p – 0p
- zredagowanie oceny postaci (wnioski, opinie, refleksje)		2p – 0p
II – STYL I SŁOWNICTWO (S)		3p – 0p
- styl dostosowany do formy wypowiedzi i tematu		1p – 0p
- bogate słownictwo		2p – 0p
III – KOMPOZYCJA (K)**		3p – 0p
- wypowiedź jest spójna i logicznie uporządkowana		1p – 0p
- trójdzielność kompozycji: wstęp, rozwinięcie, zakończenie (zachowanie właściwych proporcji)		2p – 0p
DOPUSZCZAL. BŁ.		
IV – JEZYK (J)**	BŁ. JEZ.	3p – 0p
- poprawnie utworzone formy gramatyczne wyrazów, poprawnie zbudowane zdania, trafnie wyznaczone granice zdań, właściwie dobrane słownictwo	0 – 3 bł.	3p
	4 bł.	2p
	5 bł.	1p
	pow. 5 bł.	0p
V – ORTOGRAFIA (O)**	BŁ. ORT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem ortograficznym	0 – 2 bł.	2p
	3 bł.	1p
	pow. 3 bł.	0p
VI – INTERPUNKCJA (I)**	BŁ. INT.	2p – 0p
- praca poprawna pod względem interpunkcyjnym	0 – 3 bł.	2p
	4 bł.	1p
	pow. 4 bł.	0p
VII – ZAPIS (Z)**		2p – 0p
- poprawny graficznie i czytelny zapis		1p – 0p
- akapity (wprowadzone zgodnie z kompozycją pracy)		1p – 0p
PREMIA (P)		3p – 0p
- szczególnie bogate słownictwo		1p
- praca bez błędów ortograficznych (dopuszczalne 2 błędy językowe i 1 błąd interpunkcyjny)		1p
- użycie porównania lub związku frazeologicznego		1p

*Uwaga: Uczeń otrzymuje 0p. za pracę nie na temat.
**Uwaga: Jeżeli praca jest krótsza niż minimum określone przez nauczyciela, wtedy za kryterium III, IV, V, VI, VII uczeń otrzymuje 0 p. bez względu na liczbę popełnionych błędów.
Uwaga: **Uczeń z dysleksją nie jest oceniany za poprawność ortograficzną i interpunkcyjną.**

OCENA ROZPRAWKI I CHARAKTERYSTYKI:

25p	celujący	18p	dobry	12p-11p	dopuszczający +
24p-23p	bardzo dobry +	17p	dobry –	10p-9p	dopuszczający
22p	bardzo dobry	16p-15p	dostateczny +	8p-7p	dopuszczający –
21p-20p	bardzo dobry –	14p	dostateczny	6p	niedostateczny
19p	dobry +	13p	dostateczny –		

V. OCENIANIE ORTOGRAFII

- 1.Uczeń ma prawo do korzystania ze *Słownika ortograficznego* w czasie pisania pracy w domu i w klasie. Wyjątek stanowi pisanie dyktand ortograficznych i sprawdzianów ortograficznych.
- 2.Uczeń dyslektyczny otrzymuje tekst dyktanda z lukami i uzupełnia jedynie luki.
- 3.Dla uczniów dyslektycznych nauczyciel ustala indywidualne normy zaliczeń dyktand w zależności od wskazań poradni pedagogiczno – psychologicznej.
- 4.Znajomość zasad ortografii i stosowania ich w praktyce sprawdzana jest przy wykorzystaniu testu ortograficznego i dyktanda sprawdzającego co najmniej dwa razy w semestrze.

VI. KRYTERIA OCENY DYKTAND ORTOGRAFICZNYCH SPRAWDZAJĄCYCH

KRYTERIA OCENY DYKTAND ORTOGRAF.	KRYTERIA OCENY DYKTAND ORTOGRAF.	KRYTERIA OCENY DYKTAND ORTOGRAF.	KRYTERIA OCENY DYKTAND RTOGRAF.
KLASA 4	KLASA 5	KLASA 6	KLASA 7 - 8
0 błędów – bardzo dobry	0 błędów – bardzo dobry	0 błędów – bardzo dobry	0 błędów – bardzo dobry
1 błąd – bardzo dobry –	1 błąd – bardzo dobry –	1 błąd – bardzo dobry –	1 błąd – bardzo dobry –
2 błędy – dobry	2 błędy – dobry	2 błędy – dobry	2 błędy – dobry
3 błędy – dobry –	3 błędy – dobry –	3 błędy – dobry –	3 błędy – dobry –
4 błędy – dostateczny	4 błędy – dostateczny	4 błędy – dostateczny	4 błędy – dostateczny
5 błędów – dostateczny –	5 błędów – dostateczny –	5 błędów – dostateczny –	5 błędów – dostateczny –
6 błędów – dopuszczający	6 błędów – dopuszczający	6 błędów – dopuszczający	6 błędów – dopuszczający
7 błędów – dopuszczający –	7 błędów – dopuszczający –	7 błędów – dopuszczający –	7 błędów – dopuszczający –
8 błędów – niedostateczny	8 błędów – niedostateczny	8 błędów – niedostateczny	8 błędów – niedostateczny

3 bł. int. = 1 bł. ort. 2 bł. jęz. = 1 bł. ort.	3 bł. int. = 1 bł. ort. 2 bł. jęz. = 1 bł. ort.	3 bł. int. = 1 bł. ort. 2 bł. jęz. = 1 bł. ort.	3 bł. int. = 1 bł. ort. 2 bł. jęz. = 1 bł. ort.
--	--	--	--

3 błędy interpunkcyjne = 1 błąd ortograficzny
2 błędy językowe = 1 błąd ortograficzny

Testy ortograficzne oceniane są zgodnie z zasadami oceniania sprawdzianów.

VII. KRYTERIA OCENY ODPOWIEDZI USTNEJ Z JĘZYKA POLSKIEGO W KLASACH 4 – 8

Ocenie podlegają przewidziane programem nauczania dłuższe formy wypowiedzi na temat lektury i otaczającej rzeczywistości.

CELUJACY

Wypowiedź ustna jest całkowicie poprawna pod względem językowo – stylistycznym i merytorycznym. Uczeń prezentuje wiadomości wykraczające poza program nauczania danej klasy, dokonuje uogólnień, wyraża własne sądy, ocenia. W wypowiedzi uwzględnia właściwe dla przyjętej formy środki językowe, posługuje się piękną polszczyzną.

BARDZO DOBRY

Wypowiedź ustna jest poprawna pod względem językowo – stylistycznym i merytorycznym. Temat wyczerpująco zrealizowany, pełny zakres wiadomości. W wypowiedzi uwzględniane są właściwe dla przyjętej formy środki językowe. Uczeń wyraża własne sądy, uogólnia, posługuje się poprawną polszczyzną.

DOBRY

Wypowiedź ustna jest całkowicie samodzielna, poprawna pod względem językowo – stylistycznym, logicznym, zawiera większość wymaganych wiadomości, Wydarzenia uporządkowane są zgodnie z chronologią. Uczeń posługuje się poprawną polszczyzną.

DOSTATECZNY

Wypowiedź ustna budowana jest na ogół samodzielnie (z niewielkim ukierunkowaniem przez nauczyciela), z uwzględnieniem zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań i stosowania poznanego słownictwa. Uczeń prezentuje w wypowiedzi ustnej zakres wiadomości i umiejętności podstawowych przewidzianych programem nauczania danej klasy.

DOPUSZCZAJĄCY

W wypowiedzi ustnej uczeń popełnia błędy merytoryczne i językowo – stylistyczne, ale samodzielnie lub z pomocą nauczyciela udziela odpowiedzi na postawione pytania. Opowiada

o zdarzeniach, których sam był uczestnikiem, formułuje najprostsze formy wypowiedzi przewidziane programem.

NIEDOSTATECZNY

Wypowiedź ustna nie jest poprawna pod względem językowym i rzeczowym. Nawet z pomocą nauczyciela uczeń nie jest w stanie odpowiedzieć na pytania i sformułować dłuższej wypowiedzi.

VIII. KRYTERIA OCENY GŁOŚNEGO CZYTANIA W KLASACH 4 – 6

BARDZO DOBRY

Kl. 4

Uczeń biegle, bezbłędnie czyta nowy tekst, z uwzględnieniem akcentów logicznych, właściwego tempa i rytmu.

Kl. 5

Uczeń wyraziście, biegle czyta nowy tekst, z uwzględnieniem akcentów logicznych, właściwego tempa i rytmu oraz z odpowiednim zaznaczeniem akcentów emocjonalnych.

Kl. 6

Uczeń wyraziście, biegle czyta nowy tekst, z uwzględnieniem akcentów logicznych, właściwego tempa i rytmu oraz z odpowiednim zaznaczeniem akcentów emocjonalnych. Poprawnie i wyraziście czyta różnorodne teksty z uwzględnieniem celu (informacja, przeżycie). Odczytuje poprawnie poznane skróty i skrótowce.

DOBRY

Kl. 4

Uczeń czyta płynnie, wyraziście wcześniej poznany tekst, stosując znaki prawidłowego przestankowania.

Kl. 5

Uczeń czyta płynnie, wyraziście nowy tekst, uwzględniając akcentowanie logiczne.

Kl. 6

Uczeń wyraziście, biegle czyta nowy tekst, z uwzględnieniem akcentów logicznych, właściwego tempa i rytmu oraz z zaznaczeniem akcentów emocjonalnych.

DOSTATECZNY

Kl. 4

Uczeń czyta poprawnie poznany wcześniej tekst, błędnie odczytuje wyrazy nowe, trudne, w większości stosuje znaki przestankowe.

Kl. 5

Uczeń czyta poprawnie poznany wcześniej tekst, stosując znaki przestankowe. Błędnie odczytuje wyrazy nowe, trudne.

Kl. 6

Uczeń czyta poprawnie poznany wcześniej tekst, stosując znaki przestankowe. Błędnie odczytuje niektóre wyrazy w nowym tekście. W większości uwzględnia zasady logicznego akcentowania.

DOPUSZCZAJĄCY**Kl. 4**

Uczeń czyta głośno poznany wcześniej tekst, nie zachowując odpowiedniego tempa, logicznego przestankowania, błędnie odczytuje nowe wyrazy. Technika głośnego czytania pozwala mu jednak na zrozumienie tekstu.

Kl. 5

Uczeń czyta głośno poznany wcześniej tekst, nie zachowując odpowiedniego tempa, logicznego przestankowania, błędnie odczytuje nowe wyrazy. Technika głośnego czytania pozwala mu jednak na zrozumienie tekstu.

Kl. 6

Uczeń czyta poprawnie poznany wcześniej tekst, stosując znaki przestankowe, błędnie odczytuje wyrazy nowe, trudne. Technika głośnego czytania pozwala mu na zrozumienie czytanego głośno tekstu.

NIEDOSTATECZNY**Kl. 4**

Technika głośnego czytania jest tak słaba, że uczeń nie rozumie głośno czytanego tekstu. Uczeń błędnie odczytuje większość wyrazów, nie stosuje logicznego przestankowania.

Kl. 5

Technika głośnego czytania jest tak słaba, że uczeń nie rozumie głośno czytanego tekstu. Uczeń błędnie odczytuje większość wyrazów, nie stosuje logicznego przestankowania.

Kl. 6

Uczeń nie opanował techniki głośnego czytania, co uniemożliwia mu wykonywanie najprostszych zadań i ćwiczeń oraz samodzielne uczenie się.

IX. KRYTERIA OCENY RECYTACJI W KLASACH 4–8

CELUJĄCY

Kl. 4

Uczeń osiąga sukces w konkursie recytatorskim na terenie szkoły, gminy, powiatu, województwa. Recytuje różnorodne utwory na akademii szkolnej i innej imprezie artystycznej.

Kl. 5

Uczeń osiąga sukces w konkursie recytatorskim na terenie szkoły, gminy, powiatu, województwa. Recytuje różnorodne utwory na akademii szkolnej i innej imprezie artystycznej.

Kl. 6-8

Uczeń osiąga sukces w konkursie recytatorskim na terenie szkoły, gminy, powiatu, województwa. Recytuje różnorodne utwory na akademii szkolnej i innej imprezie artystycznej.

BARDZO DOBRY

Kl. 4

Uczeń recytuje wiersz lub fragment prozy wskazany przez nauczyciela, wykazując przy tym bardzo dobre opanowanie pamięciowe tekstu, właściwą ekspresję, pauzowanie, tempo i artykulację, uwzględniając intonację, próbując oddać głosem nastrój utworu.

Kl. 5

Uczeń recytuje wiersz lub fragment prozy wskazany przez nauczyciela, wykazując przy tym bardzo dobre opanowanie pamięciowe tekstu, właściwą ekspresję, pauzowanie, tempo i artykulację, uwzględniając intonację, próbując oddać głosem nastrój utworu.

Kl. 6–8

Uczeń recytuje wiersz lub fragment prozy wskazany przez nauczyciela, wykazując przy tym bardzo dobre opanowanie pamięciowe tekstu, właściwą ekspresję, pauzowanie, tempo i artykulację, uwzględniając intonację, próbując oddać głosem nastrój utworu. Interpretuje wiersz lub fragment prozy ze świadomością roli i charakteru podmiotu mówiącego.

DOBRY

Kl. 4

Uczeń recytuje wiersz lub fragment prozy wskazany przez nauczyciela, wykazując przy tym bardzo dobre opanowanie pamięciowe tekstu, z ekspresją, artykulacją i tempem, próbując oddać nastrój wiersza (dopuszczalne drobne uchybienia).

Kl. 5

Uczeń recytuje wiersz lub fragment prozy wskazany przez nauczyciela, wykazując przy tym bardzo dobre opanowanie pamięciowe tekstu, z ekspresją, artykulacją i tempem, próbując oddać nastrój wiersza (dopuszczalne drobne uchybienia barwy i siły głosu).

Kl. 6-8

Uczeń recytuje wiersz lub fragment prozy wskazany przez nauczyciela, wykazując przy tym bardzo dobre opanowanie pamięciowe tekstu, z ekspresją, artykulacją i tempem, próbując oddać nastrój wiersza (dopuszczalne drobne uchybienia barwy i siły głosu). Uczeń recytuje tekst, zwracając uwagę na zabarwienie uczuciowe i natężenie głosu.

DOSTATECZNY

KL. 4

Uczeń recytuje wiersz lub wskazany przez nauczyciela fragment prozy ze zrozumieniem, z odpowiednią artykulacją i akcentem.

Kl. 5

Uczeń recytuje wiersz lub wskazany przez nauczyciela fragment prozy ze zrozumieniem, z odpowiednią artykulacją i akcentem. Wygłasza wiersz z pamięci ze świadomością budowy wiersza (rytm i rym).

Kl. 6-8

Uczeń recytuje wiersz lub wskazany przez nauczyciela fragment prozy ze zrozumieniem, z odpowiednią artykulacją i akcentem. Wygłasza wiersz z pamięci ze świadomością budowy wiersza (rytm i rym) oraz świadomością roli cech języka polskiego (sylabiczność, środki poetyckie).

DOPUSZCZAJĄCY

Kl. 4

Uczeń wygłasza z pamięci wiersz lub wskazany przez nauczyciela fragment prozy. Opuszcza jednak wyrazy, zmienia ich kolejność lub używa innych słów. Nie zachowuje właściwego pauzowania, artykulacji.

Kl. 5

Uczeń wygłasza z pamięci wiersz lub wskazany przez nauczyciela fragment prozy. Opuszcza jednak wyrazy, zmienia ich kolejność lub używa innych słów. Nie zachowuje właściwego pauzowania, artykulacji, nie rozumie rymu jako współbrzmienia zakończeń wyrazów.

Kl. 6-8

Uczeń wygłasza z pamięci wiersz lub wskazany przez nauczyciela fragment prozy. Opuszcza jednak wyrazy, zmienia ich kolejność lub używa innych słów. Nie zachowuje właściwego pauzowania, artykulacji, nie rozumie rymu jako współbrzmienia zakończeń wyrazów w wierszu. Wykazuje się w miarę dokładną znajomością tekstu.

NIEDOSTATECZNY

Kl. 4

Uczeń nie opanował wiersza pamięciowo. Nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie odtworzyć z pamięci wiersza lub fragmentu prozy.

Kl. 5

Uczeń nie opanował pamięciowo całości wiersza lub fragmentu prozy. Nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie odtworzyć z pamięci wiersza lub fragmentu prozy.

Kl. 6-8

Uczeń nie opanował pamięciowo całości wiersza lub fragmentu prozy. Nawet z pomocą nauczyciela nie jest w stanie odtworzyć z pamięci wiersza lub fragmentu prozy.